

DEPARTAMENT D'ECONOMIA
CURS: 2024/25

PROPOSTA PEDAGÒGICA DE LA
MATÈRIA:

ECONOMIA

NIVELL EDUCATIU: 1er Batx

*Professors de la matèria: Jennifer Sospedra i Zaragoza
Juan Carlos Granell i Romero
Manuel Banegas i Pichastor*

Contents

1. Introducció	3
a. Justificació de la proposta pedagògica	3
b. Importància de l'estudi de l'economia	3
c. Contextualització	4
i. Descripció de l'entorn	4
ii. Característiques de l'alumnat	5
d. Legislació	5
2. Objectius de l'etapa	6
3. Competències clau	7
4. Competències específiques	13
5. Sabers bàsics	15
6. Avaluació	18
a. Criteris d'avaluació	19
b. Instruments d'avaluació	21
c. Criteris de qualificació	21
d. Prova d'avaluació extraordinària	23
e. Avaluació de la proposta pedagògica i de la pràctica docent	23
7. Metodologia. Orientacions didàctiques	25
a. Principis metodològics generals	25
b. Estratègies d'ensenyança i aprenentatge	26
c. Activitat d'ensenyança i aprenentatge	26
d. Activitats complementàries i extraescolars	27
e. Organització, agrupament i recursos	27
f. Activitats de reforç i aplicació	27
g. Transversalitat	28
h. Interdisciplinarietat	29
8. Mesures d'atenció per a la resposta educativa	29
a. Mesures d'atenció a l'alumnat amb NESE i NCE	29
b. Mesures d'atenció a alumnes amb altres situacions especials	33
c. Mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les TIC	33
d. Mesures dirigides a la sensibilització, prevenció i erradicació de qualsevol tipus de violència i discriminació per raó de discapacitat, gènere, orientació i identitat sexual, ètnia o creences religioses	34
9. Unitats de programació	344
a. Organització i seqüenciació de les Unitats Didàctiques	36
b. Descripció de les unitats de programació	38

1. Introducció

a. Justificació de la proposta pedagògica

Segons Gimeno y Pérez Gómez (1985), “La programación responde a un intento de racionalizar la práctica pedagógica de tal manera que ésta no discorra de forma arbitraria”. Així, la proposta pedagògica és una ferramenta utilitzada pels professors per a facilitar el desenvolupament del procés d’ensenyança-aprenentatge.

Podem englobar la **concreció curricular en quatre nivells**. El primer nivell, el Disseny Curricular Prescriptiu, que és elaborat pel Ministeri d’Educació i Cultura, és el més general i planteja tots els elements curriculars (objectius generals de l’etapa, blocs de sabers bàsics, etc.). El segon nivell, el Projecte Educatiu del Centre (PEC), que és elaborat i aprovat pel claustre de professors i es tracta d’adequar els plantejaments del Diseny Curricular Prescriptiu a les característiques de cada centre. El tercer nivell és la Proposta pedagògica. A partir del PEC, els equips de cycle dissenyen les programacions específiques on s’inclouen les diferents unitats didàctiques amb el seu ordre, seqüenciació i desenvolupament concret. I en l’últim nivell trobem les adaptacions curriculars, que es basen en adaptar el currículum als alumnes amb necessitats educatives específiques.

Per tal de **justificar els diferents punts de la proposta pedagògica**, podem fer referència a l’article 6 de la LOMLOE que es troba en el punt quatre de l’article únic. En ell es fa referència a objectius, competències, continguts (haurien de ser sabers bàsics), mètodes pedagògics i criteris d’avaluació. Així, en el Decret 108/2022 s’estableix que en la proposta pedagògica s’han de definir les competències específiques, els sabers bàsics, els criteris d’avaluació i les situacions d’aprenentatge. Finalment, en l’article 18 del RD 243/2022 indica que en la proposta pedagògica han d’apareixer els objectius, les competències, els continguts enunciats en forma de sabers bàsics, els mètodes pedagògics i els criteris d’avaluació. Amb tota aquesta informació es dissenya l’índex de la proposta pedagògica.

Finalment, abans de passar al següent punt indicar que en l’article 4 del RD 243/2022 podem observar els **fins del batxillerat** necessaris per a dur a terme tota aquesta proposta pedagògica. “El batxillerat té com a finalitat proporcionar formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements, habilitats i actituds que permetin desenvolupar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i aptitud. Així, aquesta etapa haurà de permetre l’adquisició i l’èxit de les competències indispensables per al futur formatiu i professional, i capacitar per a l’accés a l’educació superior”.

b. Importància de l’estudi de l’economia

L’**economia** està present cada dia en la nostra vida. El seu estudi i la seua formació es fan absolutament necessaris en un context molt globalitzat en què les relacions econòmiques són cada vegada més complexes. Des d’encendre un llum o anar a fer la compra fins entendre una nòmina o les característiques d’un préstec estan presents en el nostre dia a dia.

L’economia estudia el comportament de les persones, individual i col·lectiu, en la busca de la satisfacció de les seues necessitats, així com de la producció i organització dels béns i servicis que es necessiten per a això, i la distribució dels recursos escassos.

Atès que l'economia està present en tots els aspectes de la nostra vida quotidiana, l'estudi de la matèria ajuda a percebre i conèixer el món que ens envolta, des d'una visió més àmplia i detallada, de manera que forma ciutadans conscients i reflexius pel fet de facilitar la comprensió dels conceptes utilitzats habitualment com el creixement, la desocupació, la pobresa, l'educació, el medi ambient, la inflació, la distribució de la renda, el consumisme, el subdesenrotllament, etc.

L'economia com àrea del coneixement pròpia sorgeix en un marc de la LOGSE aprovada en 1990. En aquell moment només es donava en batxillerat. Hui en dia comptem amb les següents **assignatures** que es poden impartir (ja totes amb LOMLOE):

- Economia Social i Sostenible en 2n d'E.S.O.
- Taller d'Economia en 3er d'E.S.O.
- Economia i Emprenedoria en 4t d'E.S.O.
- Economia, Emprenedoria i Activitat Empresarial en 1er de batxillerat General
- Economia en 1er de batxillerat de CCSS
- Economia i Disseny de models de negoci en 2n de batxillerat de CCSS
- Gestió de projectes d'emprenedoria com optativa en 2n de batxillerat de CCSS

c. Contextualització

i. Descripció de l'entorn

L'IES Violant de Casalduch es troba localitzat a Benicàssim, d'uns 19.951 habitants (INE 2023) en l'hivern i més de 40.000 habitants en l'estiu ja que la seua economia es basa en el turisme al ser un poble de platja. El que fa uns anys era un costum de gent d'altres poblacions per mantindre una segona residència a la població ha esdevingut en un increment de la població del municipi tant a la zona de platja com al centre urbà i a altres urbanitzacions.

L'Institut Violant de Casalduch és un centre públic en el que s'imparteixen estudis d'Ensenyament Secundari Obligatori, Batxillerat i Cicles Formatius (Bàsic, Mitjà i Superior). Al centre treballen un claustre format per 116 professors a més d'altres professionals com personal d'administració i serveis. L'alumnat està format per 996 alumnes que provenen, majoritàriament, dels dos col·legis de la localitat. L'**alumnat** es reparteix de la següent manera:

- 7 grups de 1er d'E.S.O.
- 8 grups de 2n d'E.S.O.
- 7 grups de 3er d'E.S.O.
- 6 grups de 4t d'E.S.O.
- 5 grups de 1er de batxillerat
- 4 grups de 2n de batxillerat
- 2 grups de Formació Professional Bàsica d'electricitat
- 2 grups de Formació Professional Bàsica de jardineria
- 2 grups de Cicles de Formació Professional de grau mitjà del TECO
- 4 grups de Cicles de Formació Professional de grau superior del TECO

El **Departament d'Economia** està ubicat físicament en el mateix despatx que el Departament de Filosofia. Tres professors impartiran docència a les diferents matèries del Departament, Jennifer

Sospedra Zaragoza, que serà la cap de departament, i Juan Carlos Granell Romero i Manuel Banegas Pichastor, que seràn els professors.

Respecte a l'**oferta educativa**, el Departament d'Economia impartirà les següents matèries:

- Economia Social i Sostenible en 2n d'E.S.O. (Juan Carlos)
- Economia i Emprenedoria en 4t d'E.S.O. (Juan Carlos i Manuel)
- Economia, Emprenedoria i Activitat Empresarial en 1er de batxillerat General (Manuel)
- Economia en 1er de batxillerat de CCSS (Jennifer i Juan Carlos)
- Economia i Disseny de models de negoci en 2n de batxillerat de CCSS (Jennifer)
- Gestió de projectes d'emprenedoria en 2n de batxillerat de CCSS (Jennifer)

ii. Característiques de l'alumnat

Aquesta proposta pedagògica va dirigida a dos grups, un dels dos, al seu torn, es divideix en dos també. El grup de 1er de batxillerat A format per 22 alumnes impartit per Manuel i el grup de 1er de batxillerat B format per 26 alumnes però que es divideixen en 13 impartits per Juan Carlos i 13 impartits per Jennifer. Tots es troben entre 15 i 17 anys i només 1 és repetidor.

En aquesta edat és important tindre en compte certes característiques dels alumnes. Físicament, els alumnes poden sofrir desequilibris amb el menjar, tenir addiccions i es preocupen molt pel seu físic. Per tant, s'ha de potenciar l'educació activa sobre la salut i el consum i promoure activitats de valorar-se a un mateix. Psicològicament, comencen a raonar formalment i són crítics. Tenen una escassa participació i interès i no tenen bons mètodes d'estudi. Per això, s'ha de potenciar el raonament crític i la sistematització dels seus mètodes d'estudi. Socialment, comencen a buscar el seu estil de vida i volen formar part d'un grup. Per això, deuen potenciar les activitats per a fomentar l'autonomia en el treball i la participació.

d. Legislació

Aquest any 24/25 totes les matèries estan acollides a la LOMLOE. Així, la proposta pedagògica d'Economia de 1er de batxillerat es basa en les següents disposicions:

- **Artículo 27 de la Constitució Espanyola** que estableix que tots tenen dret a l'educació i que es reconeix la llibertat d'ensenyança. També estableix que l'educació tindrà per objecte el ple desenvolupament de la personalitat humana en el respecte als principis democràtics de convivència i als drets i llibertats fonamentals.
- **Llei orgànica 3/2020 de 29 de desembre (LOMLOE)** per la qual se modifica la Llei Orgànica 2/2006 del 3 de maig, d'educació (LOE). (Legislació estatal general).
- **Real Decret 243/2022, del 5 d'abril** pel que s'estableix l'ordenació i les ensenyances mínimes del batxillerat. (Legislació estatal de l'etapa).
- **Decret 108/2022, del 5 d'agost del Consell** pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum del batxillerat. (Legislació de la Comunitat Valenciana).

2. Objectius de l'etapa

Els **objectius** són els resultats que els alumnes han d'obtenir de forma progressiva en tot el procés d'ensenyança i aprenentatge, la consecució dels quals està vinculada a l'adquisició de les competències clau. Aquesta matèria permet proporcionar a l'alumnat les eines que els ajuden a ser ciutadans crítics i a la presa de decisions responsables dins de la societat. Al seu torn, els facilita l'accés a estudis de caràcter econòmic i empresarial, tant de nivell universitari com de cicles formatius de grau superior.

El Real Decret 243/2022 del 5 d'abril pel que s'estableix l'ordenació i les ensenyances mínimes del batxillerat presenta els objectius del batxillerat en l'article 7 que són els següents:

- a) O1. Exercir la ciutadania democràtica des d'una perspectiva global i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució Espanyola així com pels drets humans que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.
- b) O2. Consolidar una maduresa personal, afectivo-sexual i social que els permeti actuar de forma respectuosa, responsable i autònoma i desenvolupar el seu esperit crític. Preveure, detectar i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials, així com les possibles situacions de violència.
- c) O3. Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats de dones i homes, analitzar i valorar críticament les desigualtats existents així com el reconeixement i ensenyança del paper de les dones en la història i impulsar la igualtat real i la no discriminació per raó de naixement, sexe, origen racial o ètnic, discapacitat, edat, enfermetat, religió o creences, orientació sexual o identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
- d) O4. Afiançar els hàbits de lectura, estudi i disciplina com condicions necessàries per a l'eficac aprofitament de l'aprenentatge i com a mitjà per al desenvolupament personal.
- e) O5. Dominar, tant en l'expressió oral com escrita, la llengua castellana i, en el seu cas, la cooficial de la seua comunitat autònoma.
- f) O6. Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.
- g) O7. Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.
- h) O8. Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució. Participar de forma solidària en el desenvolupament i la millora del seu entorn social.
- i) O9. Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat elegida.
- j) O10. Comprendre els elements i procediments fonamentals de la investigació i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de forma crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com afiançar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.
- k) O11. Afiançar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.
- l) O12. Desenvolupar la sensibilitat artística i literària així com el criteri estètic com fonts de formació i enriquiment cultural.
- m) O13. Utilitzar l'educació física i l'esport per afavorir el desenvolupament personal i social. Afiançar els hàbits d'activitats físico-esportives per afavorir el benestar físic i mental, així com mitjà de desenvolupament personal i social.
- n) O14. Afiançar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la mobilitat segura i saludable.

- o) O15. Fomentar una actitud responsable i compromesa en la lluita contra el canvi climàtic i en la defensa del desenvolupament sostenible.

3. Competències clau

Les **competències clau** són els exercicis que es consideren imprescindibles per a que l'alumnat pugui progressar amb garantia d'èxit en el seu itinerari formatiu i afrontar els principals reptes i desafiaments globals i locals. Amb caràcter general, ha d'entendre's que la consecució de les competències i els objectius previstos en la LOMLOE i en el Real Decret 243/2022 de 5 d'abril, per a les diferents etapes educatives està vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau.

Aquestes competències, que tenen un caràcter necessàriament seqüencial i progressiu, les podem trobar en l'article 16 del Real Decret 243/2022 del 5 d'abril. En l'anex I apareixen les definicions de cada una així com els descriptors operatius del grau d'adquisició de les mateixes previstes al finalitzar l'etapa que serveixen per a reforçar i explicitar la fluïdesa i uniformitat d'aquesta formació. Per tant, definirem cada una d'elles i indicarem els **descriptors operatius**. Les competències clau junt als descriptors són els punts de partida per a les situacions d'aprenentatge.

- a. Competència en comunicació lingüística (CCL). Segons diu el RD nombrat abans, "la competència en comunicació lingüística suposa interactuar de forma oral, escrita, signada o multimodal de manera coherent i adequada en diferents àmbits i contextos i amb diferents propòsits comunicatius. Implica movilitzar de manera conscient, el conjunt de coneixements, destreses i actituds que permeten comprendre, interpretar i valorar críticament missatges orals, escrits i, signats o multimodals evitant els riscos de manipulació i desinformació, així com comunicar-se eficaçment amb altres persones de manera cooperativa, creativa, ètica i respectuosa. A més, constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber. Per això el seu desenvolupament està vinculat a la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua en els gèneres discursius específics de cada àrea de coneixement, així com els usos de l'oralitat, l'escriptura o la signació per a pensar i per a aprendre. Per últim, fa possible apreciar la dimensió estètica del llenguatge i disfrutar de la cultura literària."

En aquesta competència es preté que els alumnes combinen varies habilitats: des de l'oralitat més habitual fins a la comunicació audiovisual i altres que també precisen del domini de les tecnologies. Així, aquesta competència tracta la interacció entre les persones. Està vinculada amb pràctiques socials que permeten a l'individu comportar-se com a agent comunicatiu, que produeix i rep missatges a través de la llengua amb distintes finalitats. El desenvolupament de la matèria afavoreix que l'alumne siga capaç d'explicar fenòmens socials i econòmics usant la terminologia tècnica pròpia de la matèria, de forma precisa i correcta, en diferents àmbits així com buscar i seleccionar informació en diverses fonts, diferenciant entre fets, opinions i previsions. A més, promou la concepció del diàleg com a eina primordial per a la convivència i la resolució de conflictes. En l'assignatura d'economia es realitzen treballs, exposicions, projectes, debats, etc. en quasi totes les unitats i per tant, tracten aquesta competència rutinàriament.

CCL1. S'expressa de forma oral, escrita, signada o multimodal amb fluïdesa, coherència, correcció i adequació i amb actitud cooperativa i respectuosa tant per a intercanviar informació, crear coneixement i argumentar les seues opinions com per a establir i cuidar les seues relacions interpersonals.

CCL2. Comprèn, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, escrits, signats o multimodals dels diferents àmbits, amb especial èmfasi en els textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, per a participar de manera activa i informada i per a construir coneixement.

CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera autònoma informació procedent de diferents fonts avaluant la seua fiabilitat i pertinença en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i la integra i

transforma en coneixement per a comunicar-la de manera clara i rigurosa adoptant un punt de vista creatiu i crític a la par que respectuós amb la propietat intel·lectual.

CCL4. Llig amb autonomia obres rellevants de la literatura ficant-les en relació amb el seu context sociohistòric de producció, amb la tradició literària anterior i posterior i examinant l'empremta del llegat en l'actualitat, per construir i compartir la seua pròpia interpretació argumentada de les obres, crear i recrear obres d'intenció literària i formar progressivament un mapa cultural.

CCL5. Fica les seues pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones evitant i rebujant els usos discriminatoris, així com els abusos de poder, per tal d'afavorir la utilització no només eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.

- b. **Competència plurilingüe (CP).** En aquesta competència, el RD indica que “la competència plurilingüe implica utilitzar diferents llengües, orals o signades, de forma apropiada i eficaç per a l'aprenentatge i la comunicació. Aquesta competència suposa reconèixer i respectar els perfils lingüístics individuals i aprofitar les experiències pròpies per a desenvolupar estratègies que permeten medi i fer transferències entre llengües, incloses les clàssiques i, en el seu cas, mantindre i adquirir destreses en la llengua o llengües familiars i en les llengües oficials. Integra, així mateix, dimensions històriques i interculturals orientades a conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat amb l'objectiu de fomentar la convivència democràtica”.

Aquesta competència, per tant, es basa en la capacitat d'utilitzar diferents llengües per a comunicar-se. A més de millorar i perfeccionar la llengua materna, esta competència anima a enriquir la comunicació dels alumnes amb el domini d'altres llengües: les llengües oficials, les llengües d'ús extens i inclús llengües clàssiques. Aquesta assignatura es dona completament en valencià el que suposa utilitzar aquesta competència en totes les classes tant oralment com escrita.

CP1. Utilitza amb fluïdesa, adequació i acceptable correcció una i més llengües a més de la familiar o de les familiars, per a respondre a les seues necessitats comunicatives amb espontaneïtat i autonomia en diferents situacions i contextos dels àmbits personals, socials, educatiu i professional.

CP2. A partir de les seues experiències, desenvolupa estratègies que li permeten ampliar i enriquir de forma sistemàtica el seu repertori lingüístic individual amb el fi de comunicar-se de manera eficaç.

CP3. Coneix i valora críticament la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal i ficant-la per davant de la comprensió mutua com característica central de la comunicació, per a fomentar la cohesió social.

- c. **Competència matemàtica i competència en ciència i tecnologia (STEM).** El RD diu que “la competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (competència STEM per les seues sigles en anglès) comporta la comprensió del món utilitzant els mètodes científics, el pensament i la representació matemàtica, la tecnologia i els mètodes de l'enginyeria per a transformar l'entorn de forma compromesa, responsable i sostenible. La competència matemàtica permet desenvolupar i aplicar la perspectiva i el raonament matemàtic amb el fi de resoldre diferents problemes en diferents contextos. La competència en ciència dona lloc a la comprensió i explicació de l'entorn natural i social, utilitzant un conjunt de coneixements i metodologies, inclosa l'observació i l'experimentació amb el fi de plantejar preguntes i extraure conclusions basades en proves per a poder interpretar i transformar el món natural i el context social. La competència en tecnologia i enginyeria comprèn l'aplicació dels coneixements i metodologies pròpies de les ciències per a transformar la nostra societat d'acord amb les necessitats i desitjos de les persones en un marc de seguretat, responsabilitat i sostenibilitat.”

Aquesta matèria està relacionada amb les STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) i combina la importància de les matemàtiques, de les ciències i de la tecnologia per a fer front als problemes del món modern. Implica aplicar el raonament matemàtic per a descriure, interpretar i predir diferents fenòmens en el seu context a través de les àrees relatives als nombres, l'àlgebra, la geometria i l'estadística. La ciència econòmica s'estudia des d'un enfocament gràfic, matemàtic i analític durant tot el curs amb la FPP, el PIB, el càlcul dels costos, ingressos i beneficis, amb el càlcul de l'elasticitat, amb els gràfics de la inflació, de la demanda, de l'oferta, etc. Per això contribuirà a un acostament a la ciència matemàtica a la vida quotidiana de l'alumnat.

STEM1. Selecciona i utilitza mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions pròpies de la modalitat elegida i utilitza estratègies variades per a la resolució de problemes analitzant críticament les solucions i reformulant el procediment, si fora necessari.

STEM2. Utilitza el pensament científic per a entendre i explicar fenòmens relacionats amb la modalitat elegida, confiant en el coneixement com a motor del desenvolupament, plantejant-se hipòtesis i contrastant-les o comprovant-les mitjançant l'observació, l'experimentació i la investigació, utilitzant ferramentes i instruments adequats, apreciànt la importància de la precisió i la veracitat i mostrant una actitud crítica sobre l'abast i les limitacions dels mètodes utilitzats.

STEM3. Planteja i desenvolupa dissenyant i creant prototips i models per a generar i utilitzar productes que donen solució a una necessitat o problema de forma col·laborativa, procurant la participació de tot el grup, resolvent pacíficament els conflictes que puguin sorgir, adaptant-se davant la incertesa i avaluant el producte obtingut d'acord als objectius proposats, la sostenibilitat i l'impacte transformador en la societat.

STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants d'investigacions de forma clara i precisa, en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols,...) i aprofitant la cultura digital amb ètica i responsabilitat i valorant de forma crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida per a compartir i construir nous coneixements.

STEM5. Planeja i emprèn accions fonamentades científicament per a promoure la salut física i mental, i preservar el medi ambient i els éssers vius, practicant el consum responsable, aplicant principis d'ètica i seguretat per a crear valor i transformar el seu entorn de forma sostenible adquirint compromisos com a ciutadà en l'àmbit local i global.

- d. **Competència digital (CD).** En el RD indica que “La competència digital implica l'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge, per al treball i per a la participació en la societat, així com la interacció amb aquestes. Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació i la col·laboració, l'educació mediàtica, la creació de continguts digitals (incluida la programació), la seguretat (incluït el benestar digital i les competències relacionades amb la ciberseguretat), assumptes relacionats amb la ciutadania digital, la privacitat, la propietat intel·lectual, la resolució de problemes i el pensament computacional i crític”.

La competència digital és fonamental en el món actual, i encara ho serà més el dia de demà. Aquesta implica adquirir habilitats i actituds necessàries per a ser competent en un entorn digital. Per això, l'alumnat ha d'aprendre a utilitzar les noves tecnologies per a ser més creatius, més crítics, saber buscar informació, etc. Això bé, sempre d'una manera responsable. En Economia l'ús d'Internet i l'ús creatiu, crític i segur de les noves tecnologies de la informació i la comunicació seran instruments clau a l'aula ja que els alumnes utilitzaran programes informàtics per a la elaboració de gràfics, projectes, PDFs, Power Points, per a l'anàlisi de dades, el desenvolupament de pressupostos i plans financers, etc.

CD1. Realitza cerques avançades comprenent com funcionen els motors de cerques en internet aplicant criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, seleccionant els resultats de manera crítica i organitzant l'almacenament de la informació de manera adequada i segura per a referenciar-la i reutilitzar-la posteriorment.

CD2. Crea, integra i reelabora continguts digitals de forma individual o col·lectiva, aplicant mesures de seguretat i respectant, en tot moment, els drets d'auditoria digital per a ampliar els seus recursos i generar nous coneixement.

CD3. Selecciona, configura i utilitza dispositius digitals, ferramentes, aplicacions i serveis en línia i els incorpora en el seu entorn personal d'aprenentatge digital per a comunicar-se, treballar col·laborativament i compartir informació, gestionant de manera responsable les seues accions, presència i visibilitat en la xarxa i exercint una ciutadania digital activa, cívica i reflexiva.

CD4. Avalua riscos i aplica mesures ja que utilitza les tecnologies digitals per a protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el mediambient i fa ús crític, legal, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.

CD5. Desenvolupa solucions tecnològiques innovadores i sostenibles per tal de donar resposta a necessitats concretes, mostrant interès i curiositat per l'evolució de les tecnologies digitals i pel seu desenvolupament sostenible i ús ètic.

- e. Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA). El RD diu que “La competència personal, social i d'aprendre a aprendre implica la capacitat de reflexionar sobre un mateix per tal d'autoconèixer-se, acceptar-se i promoure un creixement personal constant; gestionar el temps i la informació eficaçment; col·laborar amb altres de forma constructiva; mantindre la resiliència; i gestionar l'aprenentatge al llarg de la vida. Inclou també la capacitat de fer front a la incertesa i a la complexitat; adaptar-se als canvis; aprendre a gestionar els processos metacognitius; identificar conductes contraries a la convivència i desenvolupar estratègies per tal d'abordar-les; contribuir al benestar físic, mental i emocional propi i de la resta de persones, desenvolupament habilitats per a cuidar-se a un mateix i a qui el rodeja a través de la corresponsabilitat; ser capaç de portar una vida orientada al futur; així com expressar empatia i abordar els conflictes en un context integrador i de recolçament”.

Aquesta competència és imprescindible per a l'aprenentatge permanent i es caracteritza per l'habilitat per a iniciar, organitzar i persistir en l'aprenentatge. El seu objectiu és que els alumnes cada vegada més sàpiguen aprendre de manera autònoma i eficaç. El punt positiu per a la nostra matèria és que els sabers bàsics que tractem són aplicables en la vida quotidiana i això implica l'aplicació pràctica i concreta de les diferents situacions socials i personals. Durant tots els blocs l'alumnat anirà reflexionant sobre el món que l'envolta a través dels diferents projectes a entregar del final de les unitats. A més, diferents activitats es duran a terme en classe de manera autònoma mentre el professor anirà dirigint-lo en el seu treball.

CPSAA1.1. Enforteix l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la cerca d'objectius de forma autònoma per fer eficaç el seu aprenentatge.

CPSAA1.2. Desenvolupa una perspectiva autònoma, gestionant constructivament els canvis, la participació social i la pròpia activitat per tal de dirigir la seua vida.

CPSAA2. Adopta de forma autònoma un estil de vida sostenible i atén al benestar físic i mental propi i de la resta, buscant i oferint recolçament en la societat per a construir un món més saludable.

CPSAA3.1. Mostra sensibilitat cap a les emocions i experiències de la resta, sent conscient de la influència que exerceix un grup en les persones, per a consolidar una personalitat empàtica i independent i desenvolupar la seua intel·ligència.

CPSAA3.2. Distribueix un grup de feines, recursos i responsabilitats de manera equanime, segons els seus objectius, afavorint un enfocament sistemàtic per a contribuir a la consecució dels objectius compartits.

CPSAA4. Compara, analitza, avalua i sintetitza dades, informació i idees dels mitjans de comunicació per tal d'obtenir conclusions lògiques de forma autònoma, valorant la fiabilitat de les fonts.

CPSAA5. Planifica a llarg termini els propòsits i els processos de la construcció del coneixement, relacionant els diferents camps del mateix per a desenvolupar els processos autoregulats de l'aprenentatge que li permeten transmetre eixe coneixement, proposar idees creatives i resoldre problemes amb autonomia.

- f. **Competència ciutadana (CC).** El RD diu que “la competència ciutadana contribueix a que els alumnes i les alumnes poden exercir una ciutadania responsable i participar plenament en la vida social i cívica, basant-se en la comprensió dels conceptes i les estructures socials, econòmiques, jurídiques i polítiques, així com en el coneixement dels esdeveniments mundials i el compromís actiu amb la sostenibilitat i l'èxit d'una ciutadania mundial. Inclou l'alfabetització cívica, l'adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica fundada en el respecte als drets humans, la reflexió crítica sobre els grans problemes ètics en el nostre temps i el desenvolupament d'un estil de vida sostenible acorde amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible plantejats en l'agenda 2030”.

Aquesta competència comprèn la competència social i la cívica i tracta temes tan importants com la igualtat i la no discriminació, la democràcia, la justícia i els drets humans. La competència social busca el benestar personal i col·lectiu amb un bon estat de salut físic i mental. La competència cívica es centra en el coneixement de conceptes sociopolítics i econòmics de caràcter més global com la solidaritat i la importància d'esdeveniments històrics. La nostra assignatura és important en aquesta competència perquè aprendran a ser més conscients del seu paper com a consumidors, estalviadors, contribuents, usuaris de béns i serveis públics i en el futur, com a treballadors, productors, emprenedors i electors. La matèria tracta aquesta competència en molts punts com l'escassetat, l'economia del comportament i la presa de decisions, la Responsabilitat Social Corporativa, la bretxa salarial, la redistribució de la renda, el benestar i la qualitat de vida, l'economia sumergida, etc.

CC1. Analitza fets, normes i idees relatives a la dimensió social, històrica, cívica i moral de la seua pròpia identitat, per a contribuir a la consolidació de la seua maduresa personal i social, adquirir una consciència ciutadana, desenvolupar l'autonomia i l'esperit crític, i establir una interacció pacífica i respectuosa cap a la resta i amb l'entorn.

CC2. Reconeix, analitza i aplica en diferents contextos, de forma crítica i conseqüent, els principis, ideals i valors relatius al procés d'integració europea, la Constitució espanyola, els drets humans i la història i el patrimoni cultural propis, a la vegada que participa en tot tipus d'activitats grupals amb una actitud fonamentada en els principis i procediments democràtics, el compromís ètic amb la igualtat, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.

CC3. Adopta un judici propi i argumentant davant de problemes ètics i filosòfics fonamentals i d'actualitat, afrontant amb actitud dialogant la pluralitat de valors, creences i idees, rebujant tot tipus de discriminació i violència, i promovent activament la igualtat i corresponsabilitat efectiva entre dones i homes.

CC4. Analitza les relacions de interdependència i ecodependència entre les nostres formes de vida i l'entorn, realitzant un anàlisi crític de l'empremta ecològica de les accions humanes, i demostrant un compromís ètic i ecosocialment responsable amb activitats i hàbits que condueixin a l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible i la lluita contra el canvi climàtic.

- g. **Competència emprenedora (CE).** El RD diu que “la competència emprenedora implica desenvolupar un enfocament vital dirigit a actuar sobre oportunitats i idees, utilitzant els coneixements específics necessaris per tal de generar resultats de valor per a altres

persones. Aporta estratègies que permeten adaptar la mirada per a detectar necessitats i oportunitats; entrenar el pensament per a analitzar i avaluar l'entorn, i crear i replantejar idees utilitzant la imaginació, la creativitat, el pensament estratègic i la reflexió ètica, crítica i constructiva dins dels processos creatius i de innovació; i despertar la disposició a aprendre, a arriscar i a afrontar la incertesa. Així mateix, implica prendre decisions basades en la informació i el coneixement i col.laborar de manera àgil amb altres persones amb motivació, empatia i habilitats de comunicació i de negociació, per a portar les idees plantejades a la acció mitjançant la planificació i gestió de projectes sostenibles de valor social, cultural i economic-financer”.

Aquesta competència ens ajuda a transformar les idees en allò real reconeixent les oportunitats personals, professionals i també comercials perquè no oblidem que es tracta de formar a adults competents i capaços de desenvolupar-se en el món actual. Aquesta competència necessita de moltes habilitats com la capacitat d'anàlisi, organització, adaptació, presa de decisions, resolució de problemes, treball cooperatiu, responsabilitat, sentit crític, autonomia i confiança en un mateix. L'aportació de la matèria a esta competència es reflecteix al llarg dels diferents nuclis de continguts. La persona, com a agent econòmic, es situa en el centre de la societat ja siga com a productor o com a consumidor. Per tant, l'alumnat podrà avaluar les seues possibilitats de decisió en situacions determinades i valorar les conseqüències que tenen tant per a la seua situació persona com per a tota la societat. A més, la matèria desenvolupa el treball en equip, la capacitat d'autoconeixement, la iniciativa i la innovació, la capacitat d'anàlisi, la resolució de problemes tant individualment com de manera col.laborativa, la comprensió i assumpció de riscos i el maneig de la incertesa així com el pensament crític i el sentit de la responsabilitat.

CE1. Avalua necessitats i oportunitats i afronta reptes, amb sentit crític i ètic, avaluant la seua sostenibilitat i comprovant, a partir de coneixements tècnics específics, l'impacte que pot suposar en l'entorn, per a presentar i executar idees i solucions innovadores dirigides a distints contextos, tant locals com globals, en l'àmbit personal, social i acadèmic amb projecció professional emprenedora.

CE2. Avalua i reflexiona sobre les fortaleses i debilitats pròpies i de la resta, fent ús estratègic d'autoconeixement i autoeficàcia, interioritza els coneixements econòmics i financers específics i els transfereix a contextos locals i globals, aplicant estratègies i destreses que agilitzen el treball col.laboratiu i en equip, per tal de reunir i optimitzar els recursos necessaris, que lleven a l'acció una experiència o iniciativa emprenedora de valor.

CE3. Duu a terme el procés de creació d'idees i solucions innovadores i pren decisions, amb sentit crític i ètic, aplicant coneixements tècnics específics i estratègies àgils de planificació i gestió de projectes, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per a elaborar un prototip final de valor per a la resta, considerant tant l'experiència d'èxit com de fracàs, una oportunitat per a aprendre.

- h. **Competència en consciència i expressions culturals (CCEC).** El RD diu que “la competència en consciència i expressió culturals suposa comprendre i respectar la manera en que les idees, les opinions, els sentiments i les emocions s'expressen i es comuniquen de forma creativa en diferents cultures i a través d'una ampla gama de manifestacions artístiques i culturals. Implica també un compromís amb la comprensió, el desenvolupament i l'expressió de les idees pròpies i del sentit del lloc que s'ocupa o del paper que es desenvolupa en la societat. Així mateix, necessita la comprensió de la pròpia identitat en evolució i del patrimoni cultural en el món caracteritzat per la diversitat, així com la presa de consciència de que l'art i altres manifestacions culturals poden suposar una manera de mirar el món i donar-li forma”.

L'última de les competències clau ens parla de la importància i la riquesa de les diferents cultures: conèixer-les, apreciar-les i arrimar-nos a elles amb una actitud oberta i respectuosa. També fomenta la creativitat i la participació en la vida cultural, contribuint al patrimoni cultural i artístic de totes les comunitats. En la nostra matèria aquesta

competència està present a través de la iniciativa, la creativitat i la imaginació pròpies amb vista a l'expressió de les pròpies idees, i també en els punts de la globalització, de la Unió Europea, amb l'estudi de l'escassetat en diferents països, amb el comerç internacional, la migració, etc.

CCEC1. Reflexiona, promou i valora críticament el patrimoni cultural i artístic de qualsevol època, contrastant les seues singularitats i partint de la seua pròpia identitat, per tal de defensar la llibertat d'expressió, la igualtat i l'enriquiment inherent a la diversitat.

CCEC2. Investiga les especificitats i intencionalitats de diferents manifestacions artístiques i culturals del patrimoni, mitjançant una postura de recepció activa i delectiva, diferenciant i analitzant els diferents contextos, mitjans i suports en que es materialitzen, així com els llenguatges i elements tècnics i estètics que les caracteritzen.

CCEC3.1. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions amb creativitat i esperit crític, realitzat amb rigor les seues pròpies produccions culturals i artístiques, per a participar de forma activa en la promoció dels drets humans i els processos de socialització i de construcció d'identitat personal que es deriven de la pràctica artística.

CCEC3.2. Descobreix l'autoexpressió, a través de la interacció corporal i l'experimentació amb diferents eines i llenguatges artístics, enfrontant-se a situacions creatives amb una actitud empàtica i col·laborativa i amb autoestima, iniciativa i imaginació.

CCEC4.1. Selecciona i integra amb creativitat diferents mitjans i suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per tal de dissenyar i produir projectes artístics i culturals sostenibles, analitzant les oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral que ofereixen servint-se de la interpretació, la execució, la improvisació o la composició.

CCEC4.2. Planifica, adapta i organitza els seus coneixements, destreses i actituds per a respondre amb creativitat i eficàcia als exercicis derivats d'una producció cultural o artística, individual o col·lectiva, utilitzant diferents llenguatges, còdics, tècniques, eines i recursos plàstics, visuals, audiovisuals, musicals, corporals o escènics, valorant tant el procés com el producte final i comprnent les oportunitats personals, socials, inclusives i econòmiques que ofereixen.

4. Competències específiques

En l'article 17 del RD 243/2022 es defineixen les **competències específiques** que són els assoliments que l'alumnat ha de poder desplegar en activitats o en situacions que requereixen els sabers bàsics de cada matèria o àmbit. Concretament en l'anex II d'aquest RD podem trobar aquestes competències específiques per a cada matèria relacionats amb els sabers bàsics i amb els criteris d'avaluació com veurem en l'últim punt d'aquesta proposta pedagògica, i en l'anex III podem trobar orientacions pràctiques per al seu disseny. Les competències específiques per a l'assignatura d'economia són les següents:

a. Competència específica 1 (CE1)

En aquesta competència l'alumne ha d'entendre que el problema de l'escassetat ha sigut desde sempre el major problema de l'economia, ja que vivim en un món globalitzat on la falta de recursos, la desigualtat i la necessitat d'un desenvolupament sostenible i una millor distribució de la renda són situacions que ha de preocupar a futures generacions. A més, ha d'entendre la importància de prendre decisions en l'àmbit econòmic, analitzant la seua repercussió en els diferents sectors, i veient les possibles solucions que presenten els sistemes econòmics analitzant els avantatges i desavantatges de cadascun d'ells. L'alumnat també ha de poder identificar la realitat actual des d'una perspectiva econòmica per a prendre decisions responsables, ja siga per satisfacció de les necessitats pròpies com en la distribució equitativa dels recursos. Finalment, l'alumne ha de reflexionar sobre com la globalització i els processos de cooperació i integració econòmica estan modificant l'estructura de productivitat global, l'estructura econòmica i la pròpia societat.

Els descriptors amb els que se connecta aquesta competència són: CCL2, STEM2, CPSAA4, CPSAA5, CE1 i CE2.

b. Competència específica 2 (CE2)

Aquesta competència es basa en que l'alumnat ha d'entendre com funciona el mercat de béns i serveis on es produeixen els intercanvis per a satisfer les necessitats dels agents econòmics i on interactua la força de demanda i d'oferta aconseguint un equilibri i un preu per a les operacions. Els alumnes han d'aprendre com es produeixen les transaccions i de quina manera influeixen en les mateixes. A més, l'alumnat també ha de saber que coexisteixen diferents estructures de mercat en la nostra realitat econòmica i ha d'aprendre a identificar-les tenint en compte les seues característiques. Finalment, els i les alumnes hauran d'utilitzar el seu esperit crític per tal d'analitzar les fallades de mercat, veure com poden afectar a l'entorn i comprendre perquè intervé l'Estat amb polítiques econòmiques. Amb això, l'alumnat haurà de reconèixer el paper regulador del sector públic i les mesures de la política econòmica i haurà de reflexionar en els efectes que aquestes últimes tenen en la igualtat d'oportunitats, el creixement i la redistribució de la renda donant lloc a l'Estat de Benestar per a tota la població.

Els descriptors operatius amb els que conecta aquesta competència són: CCL2, CCL3, STEM2, CPSAA4, CC3, CE1 i CE2.

c. Competència específica 3 (CE3)

Aquesta competència es centra en el reconeixement de la realitat econòmica des d'una perspectiva microeconòmica. És a dir, l'alumnat haurà de distingir els papers dels diferents agents econòmics (famílies, empreses i Estat) que formen part del flux circular de la renda, haurà de comprendre les seues interaccions i reconèixer tant els beneficis com els costos que generen, el seu impacte en el desenvolupament econòmic i la seua relació amb el benestar de la societat. En aquesta competència també s'inclou la necessitat que l'alumnat siga crític buscant resposta a moltes qüestions com perquè hi ha desocupació, quins són els costos per a la societat, com influeixen els fluxos migratoris en l'economia, quines conseqüències negatives té l'economia sumergida i quins beneficis té la societat ambiental.

Els descriptors operatius amb els que conecta aquesta competència són: CCL2, CCL3, CPSAA4, CPSAA5, CC3, CC4, CE1 i CE2.

d. Competència específica 4 (CE4)

Aquesta competència està relacionada amb el funcionament bàsic del sistema financer i de la política monetària. Els i les alumnes han d'aprendre a descriure els efectes sobre l'economia real, han de distingir els factors que intervenen en les decisions financeres relacionades amb la inversió, l'estalvi, els productes financers i la cerca de fonts de finançament i han de reconèixer la importància del comportament ètic dels distints participants en l'activitat financera. És molt important que els alumnes estiguen actualitzats i per això han de descobrir cap on evoluciona el sistema financer (cadena de blocs o blockchain, criptomonedes, etc.). Relacionat amb aquests aspectes, l'alumnat ha d'analitzar el comportament dels inversors i els estalviadors per a planificar les seues pròpies finances i adoptar decisions financeres fonamentades exigint un sistema financer sostenible en el marc dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Els descriptors operatius relacionats amb aquesta competència són: CCL2, CCL3, CD4, CPSAA1.2., CPSAA4, CPSAA5, CE1 i CE2.

e. Competència específica 5 (CE5)

Aquesta competència es basa en identificar els reptes i desafiaments als que s'enfronta l'economia actual (cada volta més complexa) analitzant l'impacte de la globalització econòmica, la nova economia i la revolució digital sobre la desocupació i la distribució de la renda, i proposant iniciatives relacionades amb l'entorn més proper que fomenta l'equitat, la justícia i la sostenibilitat. Per tant, l'alumnat haurà de veure els problemes actuals de la nostra societat i l'impacte en les generacions futures. Així, ha de comprendre que les actuacions i decisions econòmiques actuals generen externalitats positives però també negatives a curt, mitjà o llarg termini. Els alumnes han de prendre consciència de que la revolució digital és una oportunitat per a nous llocs de treball qualificats que van a seguir avançant a camps desconeguts de la ciència, l'economia, les arts i les humanitats.

Finalment, s’ha de promoure a l’alumnat a comprendre que, la nova economia, a través de nous models com l’economia circular, més respectuosa amb el nostre planeta, pretén donar resposta als canvis complexos i constants de la societat actual amb iniciatives que fomenten la igualtat, l’equitat i la justícia social.

Els descriptors operatius relacionats amb aquesta competència són: CCL2, CCL3, STEM4, CD5, CPSAA1.2., CPSAA4, CPSAA5, CE1.

f. Competència específica 6 (CE6)

L’última competència es basa en fer que els alumnes investiguen els problemes econòmics, els fets, els successos o els esdeveniments actuals mitjançant l’estudi de casos, la investigació i l’experimentació, utilitzant ferramentes de l’anàlisi econòmic i tenint en compte els factors psicològics, socials, cognitius, emocionals i mediambientals més rellevants que condicionen les decisions dels agents econòmics. Per exemple, l’alumnat podrà dissenyar experiments econòmics senzills sobre qüestions properes al seu dia a dia, analitzant el cost-benefici en un projecte i la influència que podria tenir aquest projecte en l’entorn on viu. Açò contribuirà a facilitar la comprensió dels problemes i plantejar solucions innovadores i sostenibles que responguen a necessitats tant a nivell individual com per al bé comú fent èmfasi en el consum responsable i la producció sostenible de manera que les decisions de hui no comprometen les de demà.

Els descriptors operatius relacionats amb aquesta competència són: CCL3, STEM2, CPSAA5, CC3, CC4, CE1, CE2 i CE3.

Per tal de veure-ho d’una manera més fàcil, tenim el següent quadre (no tindrem en comptar les competències no utilitzades en la nostra assignatura):

Competències clau →	CCL					STEM					CD					CPSAA					CC				CE		
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1.2	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3
CE1		X					X												X	X					X	X	
CE2		X	X				X												X				X		X	X	
CE3		X	X																X	X		X	X		X	X	
CE4		X	X										X			X			X	X					X	X	
CE5		X	X						X				X			X			X	X					X		
CE6			X				X												X			X	X		X	X	X

5. Sabers bàsics

L’article 17 del RD 243/2022 ens indica que els sabers bàsics estan també, com les competències específiques, en l’anex II del mateix RD. Els **sabers bàsics** són el conjunt de coneixements, destreses i actituds que constitueixen els continguts propis d’una matèria o àmbit d’aprenentatge del qual és l’adquisició de les competències específiques. L’ordre d’aquests, tal com s’especifiquen en

cada una de les matèries no comporta cap seqüenciació d'aprenentatge. D'acord amb els criteris de la concreció curricular de centre, reconeixent la diversitat en el grup, el context educatiu o altres criteris pedagògics, l'equip educatiu pot aprofundir en uns més que en altres, a més d'agrupar-los i articular-los.

Segons plantetja el Real Decret 243/2022 del 5 d'abril pel que s'estableixen la ordenació i les ensenyances mínimes del batxillerat, els continguts mínims són els següents:

BLOC 1. LES DECISIONS ECONÒMIQUES

Subbloc 1.1. Economia i escassetat.

- L'economia, les necessitats, els béns i l'escassetat: El cost d'oportunitat i la frontera de possibilitats de producció.
- Les activitats econòmiques. Els agents econòmics. Flux circular de la renda.

Subbloc 1.2. Sistemes econòmics.

- L'organització econòmica i els sistemes econòmics. Valoració i comparació.

Subbloc 1.3. Activitat productiva.

- La funció de producció: costos, ingressos i beneficis.
- Horitzó temporal i anàlisi marginal.
- Eficiència i productivitat.

Subbloc 1.4. Les decisions en economia i models econòmics.

- Economia del comportament. Desviacions de la racionalitat econòmica.
- Economia positiva i economia normativa. Decisions econòmiques i ètiques.
- Mètodes per a l'anàlisi de la realitat econòmica: el mètode científic, la modelització i el mètode experimental en economia.

Perseverància, iniciativa i flexibilitat en l'anàlisi de la presa de decisions econòmiques.

BLOC 2. LA REALITAT ECONÒMICA. FERRAMENTES PER A ENTENDRE EL MÓN AMB UNA VISIÓ MICROECONÒMICA

Subbloc 2.1. El mercat.

- Intercanvi i mercat.
- Funcionament del mercat.
- L'elasticitat.

Subbloc 2.2. Estructures de mercat.

- La competència perfecta. La competència imperfecta.
- Teoria de jocs. El dilema del prisioner.
- Errors de mercat i intervenció del sector públic.
- Sensibilitat davant les externalitats que generen desigualtats.

BLOC 3. LA REALITAT ECONÒMICA. FERRAMENTES PER A ENTENDRE EL MÓN AMB UNA VISIÓ MACROECONÒMICA

Subbloc 3.1. Macroeconomia.

- La macroeconomia.
- La demanda agregada, l'oferta agregada i el seu funcionament.

Subbloc 3.2. Economia laboral.

- Economia laboral. El funcionament dels mercats de treball.
- Tipus de desocupació i les seues conseqüències. Polítiques d'ocupació.
- La segmentació i les tendències del mercat de treball.
- La bretxa salarial: Una perspectiva de gènere.

Subbloc 3.3. Desenvolupament econòmic i indicadors.

- Creixement econòmic i desenvolupament: Els factors de creixement.
- La distribució de la renda. Indicadors del desenvolupament social. Benestar i qualitat de vida.
- Contribució de la societat al desenvolupament econòmic sostenible i ètic.

Subbloc 3.4. Comerç internacional i els seus efectes.

- El comerç internacional i els processos d'integració econòmica. La Unió Europea.
- Funcionament del comerç internacional i els seus efectes econòmics-socials. Proteccionisme vs lliure comerç.

BLOC 4. LES POLÍTIQUES ECONÒMIQUES

Subbloc 4.1. L'Estat i la política econòmica.

- La política econòmica i els seus efectes.
- La intervenció de l'Estat i la seua justificació.

Subbloc 4.2. Política fiscal.

- Política fiscal. El principi de solidaritat i els impostos.
- El dèficit públic, el deute públic i els seus efectes.
- L'Estat de Benestar i la seua financiació.
- L'economia sumergida i la pèrdua d'ingresos de l'Estat.
- Contribució de la ciutadania al sosteniment de l'Estat de Benestar.

Subbloc 4.3. Sistema financer.

- Els diners: Funcionament, tipologia i el seu procés de creació.
- El sistema financer: funcionament i efectes.

- Planificació i gestió de les decisions financeres: la inversió, el consum i l'estalvi.
- Funcionament dels productes financers com préstecs, hipoteques i els seus substituïts. Les assegurances.
- Evolució del panorama financer: La cadena de blocs o blockchain, les criptomonedes i la ciberseguretat.

Subbloc 4.4. Política monetària.

- La política monetària i l'estabilitat de preus.
- Funcionament del mercat monetari.
- La inflació: teories explicatives.
- Efecte de les polítiques monetàries sobre la inflació, el creixement i el benestar.
- El euro i la Unió Monetària.

BLOC 5. ELS REPTES DE L'ECONOMIA ACTUAL. FORTALESES I DEBILITATS DE L'ECONOMIA ESPANYOLA

Subbloc 5.1. Integració econòmica

- La globalització: Factors explicatius, oportunitats i riscos.
- La convergència econòmica entre països i la reducció de les desigualtats.

Subbloc 5.2. Revolució digital

- La revolució digital i la intel·ligència artificial: L'Internet de les coses. La indústria 4.0.
- L'impacte de la revolució digital sobre l'ocupació i la distribució de la renda.
- Visions alternatives a l'economia tradicional: L'economia col·laborativa.

Subbloc 5.3. Reptes de l'Estat del benestar.

- El futur de l'estat de benestar i la seua relació amb la democràcia.
- Els fluxos migratoris i les seues implicacions socioeconòmiques.

Subbloc 5.4. Desenvolupament sostenible y ODS

- La sostenibilitat ambiental, l'economia ecològica i l'economia circular.
- Teories sobre el decreixement econòmic.
- Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i els reptes econòmics actuals.

Tolerància davant de diferents opinions i perspectives relacionades amb les solucions dels problemes econòmics.

6. Avaluació

En l'article 20 del Real Decret 243/2022 i en l'article 35 del Decret 108/2022 podem trobar tots els aspectes relacionats amb l'avaluació. L'avaluació de l'aprenentatge de l'alumne serà continu i diferenciat segons matèries. Quan el progrés d'un alumne o una alumna no siga l'adequat, s'haurà d'establir mesures de reforç educatiu i s'haurà d'adequar les condicions per tal d'afavorir el seu progrés. El professor serà el que decidirà si l'alumne ha arribat al grau d'adquisició de les competències a final de curs.

Tejedo deia que "l'avaluació és un procés sistemàtic de recollida d'informació que implica un judici de valor i que orienta en la presa de decisions. Aquesta es fonamental en l'àmbit educatiu ja que

l'avaluació és holística, sistemàtica, flexible i permet als docents conèixer i valorar els resultats obtinguts en termes d'objectius proposats, d'acord amb els recursos utilitzats i les condicions existents”.

Així, l'avaluació és el procés on el professor observa i valora de manera continua i sistemàtica el procés d'ensenyança i aprenentatge per tal de determinar si l'alumnat assoleix les competències o, en cas contrari, és necessari introduir alguns ajustos per tal que aconseguen assolir-les.

El procés d'avaluació ens indica si existeix desviació entre les competències marcades i l'assoliment d'aquestes per part de l'alumnat. Si aquesta desviació existeix o no, també ha de ser utilitzat com a intercanvi d'informació entre alumnat i professorat a través de l'observació, les activitats realitzades a l'aula, els treballs marcats per fer a casa o a classe, els debats i discussions sorgits a l'aula, el treball en grup, etc.

D'aquesta manera l'avaluació s'ha d'entendre no únicament com la simplificació del treball de l'alumnat en una qualificació sinó com un procés continu i de millorar la tasca de l'alumnat i del docent. Com el procés finalitzarà amb una qualificació, s'ha d'intentar que aquesta incloga tota una sèrie de criteris per fer el més just possible la mateixa.

a. Criteris d'avaluació

En l'article 17 del RD 243/2022 podem veure que els criteris d'avaluació, igual que les competències específiques i els sabers bàsics, es troben en l'anex II del mateix RD.

Els **criteris d'avaluació** són els referents que indiquen els nivells d'acompliment esperats en l'alumnat en les situacions o activitats d'aprenentatge que requereixen el desplegament de les competències específiques de cada matèria o àmbit en un moment determinat del seu procés d'aprenentatge.

Aquests criteris s'estableixen d'acord amb les competències específiques. Com que ja hem identificat en el punt 4 quines són les competències específiques, a continuació indicarem els criteris d'avaluació segons la competència específica fent un breu resum de la mateixa.

CE1. Argumentar la importància d'adoptar decisions responsables en l'àmbit econòmic, analitzant la seua repercussió en els diferents sectors i comparant solucions alternatives que oferisquen els diferents sistemes en el marc dels processos de globalització i integració econòmica.	CA1.1. Explicar el problema bàsic de l'economia - l'escassetat - identificant els motius i comparant, de manera justificada, diferents estratègies econòmiques de resolució d'aquest.
	CA1.2. Descriure els processos fonamentals que intervenen en la presa de les decisions econòmiques de manera individual i col·lectiva, analitzant l'impacte que tenen en la societat.
	CA1.3. Comparar les solucions que diferents sistemes econòmics plantejen prenent com exemple els principals problemes de l'economia actual.
	CA1.4. Utilitzar correctament la terminologia econòmica adaptada al nivell educatiu en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, en les diferents llengües del currículum, utilitzant un llenguatge no discriminatori.
CE2. Identificar i analitzar el funcionament del mercat, analitzar els seus errors i interpretar la repercussió	CA2.1. Descriure el funcionament del mercat i la natura de les transaccions que tenen lloc en ell, analitzant elements com l'oferta, la demanda, els preus, els tipus de mercat i els agents implicats i justificant sobre la seua importància com a font de millora econòmica i social.

d'aquests en l'entorn, i argumentar el paper de l'Estat per tal d'afronar-los.	CA2.2. Calcular, representar i interpretar, les variacions en quantitats demandada i ofertada dels béns i serveis en funció de les diferents variables, a través de l'estudi de casos.
	CA.2.3. Analitzar amb esperit crític la repercussió dels principals errors de mercat i les seues conseqüències i plantejar alguna proposta de solució, justificant els seus avantatges.
	CA2.4. Descriure les funcions de l'Estat en l'economia relacionant la seua actuació amb els errors de mercat a partir de fets, successos o esdeveniments concrets.
CE3. Identificar i comparar el paper dels diferents agents econòmics en el flux circular de la renda, reconeixent i valorant els beneficis i costos que aquest flux genera, el seu impacte en el desenvolupament econòmic i la seua relació amb el benestar de la societat.	CA3.1. Justificar com es produeix el desenvolupament econòmic i el benestar social avaluant, amb sentit crític, el paper dels diferents agents econòmics i les seues relacions, establint la seua connexió amb fets rellevants.
	CA3.2. Diferenciar els costos i beneficis que suposa per a la societat els comportaments en el mercat per part dels agents econòmics, manifestant actituds de respecte i interès i debatint sobre això per a desenvolupar l'autonomia i l'esperit crític.
	CA3.3. Analitzar el paper de l'Estat a través de diferents polítiques econòmiques, reflexionant sobre el seu impacte econòmic i social.
CE4. Analitzar el funcionament bàsic del sistema financer descrivint els efectes sobre l'economia real, distingint els factors que intervenen en les decisions financeres relacionades amb la inversió, l'estalvi, els productes financers i la cerca de fonts de finançament i reconeixent la importància del comportament ètic dels distints participants en l'activitat financer.	CA4.1. Interpretar el funcionament bàsic del sistema financer analitzant els seus efectes sobre l'economia real a través de l'estudi de fets o esdeveniments concrets, reflexionant sobre els mateixos.
	CA4.2. Analitzar els elements que intervenen en les decisions financeres relacionades amb la inversió, l'estalvi, els productes i els recursos financers, apreciand els riscos actuals relacionats amb la desinformació, manipulació i adicció.
	CA4.3. Planificar i gestionar amb responsabilitat i autonomia les finances personals i adoptar decisions fonamentades a partir del coneixement financer, amb una perspectiva de responsabilitat social i ètica que permeta actuar com ciutadania responsable.
CE5. Identificar les principals amenaces i oportunitats als que s'enfrenta actualment l'economia, analitzant l'impacte de la globalització econòmica, la nova economia i la revolució digital i proposant iniciatives relacionades amb l'entorn més proper que fomenten l'equitat, la justícia i la sostenibilitat.	CA5.1. Proposar iniciatives per a solucionar algun problema relacionat amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible, en l'àmbit local i global des d'una perspectiva crítica i constructiva.
	CA5.2. Avaluar diferents amenaces i oportunitats de l'economia actual, creant i editant continguts digitals amb documents de text, presentacions multimedia i produccions audiovisuals amb sentit estètic utilitzant diferents aplicacions.
	CA5.3. Reforçar l'autoestima, la creativitat i el sentit de pertinença, analitzant les oportunitats que la globalització ofereix a través d'exemples concrets de l'àmbit personal i social.

CE6. Investigar i interpretar fets, successos o esdeveniments concrets de l'actualitat econòmica utilitzant ferramentes de l'anàlisi econòmic i tenint en compte els factors psicològics, socials, cognitius, emocionals i mediambientals més rellevants que condicionen les decisions dels agents econòmics.	CA6.1. Investigar i interpretar l'actualitat econòmica a través de l'estudi de casos, projectes en equip o simulacions, tenint en compte diferents factors i aplicant les ferramentes pròpies de l'àmbit de l'economia.
	CA6.2. Avaluar l'estructura del mercat de treball i la seua relació amb l'educació i formació, analitzant de forma especial la desocupació i la seua evolució, així com les diferents opcions de polítiques per tal de fer front, a partir de l'estudi de casos i comentaris de text.
	CA6.3. Analitzar la importància dels indicadors macroeconòmics com mesura del desenvolupament d'una economia i la cerca de nous indicadors alternatius més acords amb el manteniment de l'Estat de Benestar mitjançant l'estudi de dades objectives.
	CA6.4. Comparar els nous models de comerç internacional generats a partir de la revolució tecnològica i digital, avaluant l'impacte en els processos d'integració existents a través de fonts d'informació en diferents idiomes.
	CA6.5. Distingir les diferents teories que expliquen la inflació i els seus efectes sobre els consumidors, les empreses i l'economia en general, i analitzar els diferents tipus de política monetària valorant el seu impacte econòmic i social, mitjançant la interpretació de dades i gràfics.

b. Instruments d'avaluació

L'article 20 del Real Decret 243/2022 ens indica que s'han de tindre en consideració els diferents elements del currículum i el treball fet en classe, així com l'interès i l'esforç que ha mostrat l'alumnat. Així mateix, s'ha de promoure l'ús generalitzat d'instruments d'avaluació variats, diversos i adaptats a les situacions d'aprenentatge que permetin la valoració objectiva de tot l'alumnat, garantint així que les condicions de realització dels processos associats a l'avaluació s'adaptin a les necessitats de l'alumnat amb necessitat específica de recolzament educatiu.

Per aquesta raó, els i les alumnes tindran els següents punts d'avaluació que podran utilitzar-se o no segons criteri del professor:

- Les proves escrites cada 2 unitats i projectes en les dos últimes unitats de programació amb exposició.
- Kahoots cada unitat didàctica.
- Els entregables de cada unitat que presentaran a través d'aules.
- L'assistència i actitud participativa i col.laborativa en activitats individuals, en parelles, en petit grup, en gran grup o en tota la classe.
- El campionat de Trivial d'economia.
- Un joc d'inversió amb diners ficticis.

c. Criteris de qualificació

La **qualificació dels alumnes** serà individual i personalitzada i variarà de 0 a 10 de manera que:

- De 0 a 4,9: Suspés.

- De 5 a 5,9: Suficient.
- De 6 a 6,9: Bé.
- De 7 a 8,9: Notable.
- De 9 a 10: Excel.lent.
- Matricula d'honor: En casos extraordinaris.

Quant a la **forma d'avaluar**, serà de la següent manera:

- Prova escrita: 70%. Hi ha 8 proves escrites (una per cada unitat de programació) menys l'última unitat de programació que es farà en forma de projecte. Totes es qualifiquen de 0 a 10 i tenen el mateix pes. A la prova es sumarà l'activitat del Kahoot realitzada de manera que el tercer lloc obtindrà 0,1 punts, el segon 0,2 punts i el primer lloc 0,3 punts. Això significa que cap la possibilitat d'arribar a obtenir un 10,30 a la prova escrita.
- Entregables: 15%. Els alumnes realitzen entregables en totes les unitats. Aquestes seràn entregades a través d'aules i seràn de caràcter obligatori. També es qualifiquen de 0 a 10, totes tenen el mateix pes i la no entrega o el no treballar-la pot implicar no superar el trimestre.
- Tipus tests: 10%. Els alumnes realitzaran uns tipus tests al final de cada tema per tal de fer un seguiment dels continguts vists en els mateixos. Es qualifiquen de 0 a 10.
- Participació activa en classe i assistència: 5%. Quant fa a l'actitud es considerarà la conducta i participació activa i col.laborativa en classe i la realització de tasques tant a casa com a classe. Cada valoració negativa atorgada per aquests conceptes implicarà una penalització de 0,2. Les valoracions positives tindran també una valoració de 0,2 en sentit contrari. Quant a les faltes, aquelles no justificades penalitzaran en 0,1 punts cada falta. Dos retards tindran la consideració d'una falta d'assistència.
- Campionat de Trivial d'economia: Aquest no tindrà un percentatge dins del trimestre, sino que es contarà després d'obtenir tota la nota. Es farà un campionat on quedaràn els 3 millors de tot primer de batxillerat. El primer tindrà 0,75 punts més al curs, el segon 0,50 i el tercer 0,25.

Aspectes importants són:

- La valoració de les activitats considerarà tant els continguts (50%) i procediments (40%) com la presentació (10%).
- En cas d'observar situacions estranyes durant l'examen, el professor podrà decidir repetir l'examen oralment. En cas que el professor sàpiga segur que l'alumne està copiant, podrà decidir si suspendre l'examen o, directament, l'avaluació.
- La qualificació del trimestre serà arrodonida a l'alça a partir de 0,5 centèsimes sempre que siga més d'un 5. Si és menys, no es podrà arrodonir cap amunt.
- La nota final de l'assignatura s'obtindrà mitjançant la mitjana ponderada de la qualificació obtinguda en cadascuna de les tres avaluacions de manera que:
  - 1a avaluació 33%
  - 2a avaluació 33%
  - 3a avaluació 33%
- A final de curs es faràn recuperacions en funció dels examens que tinguen suspesos a criteri del professor. I la mitjana del curs serà amb la nota dels examens que sí hagen aprovat.

- Les proves escrites es realitzaran en la data assenyalada. La no assistència a una prova escrita implicarà immediatament l'oblicació d'acudir a la recuperació, a no ser que presenten el justificant del Centre de Salut o altres institucions oficials.

d. Prova d'avaluació extraordinària

Tal com indica l'article 35 del Decret 108/2022, l'alumnat podrà realitzar una prova extraordinària de les matèries no superades en el període que s'establisca per part de la conselleria competent en matèria d'educació. Aquesta prova es realitzarà a juny i tindrà format similar a les proves escrites fetes durant l'any: preguntes curtes, preguntes pràctiques i preguntes de vertader i fals.

e. Avaluació de la proposta pedagògica i de la pràctica docent

En els articles ja indicats en l'avaluació s'informa que s'ha de tenir en compte no només l'avaluació de l'aprenentatge dels i les alumnes sinó també la revisió, l'avaluació i la modificació de la proposta pedagògica i l'avaluació de la pràctica docent.

Aquesta acció es durà a terme mitjançant tres formes. D'una banda, el Departament d'Economia realitzarà reunions setmanals i analitzarà els resultats aconseguits en cada període d'avaluació per tal de corregir les possibles desviacions. S'avaluarà la consecució de la proposta pedagògica, l'explicació dels apartats importants de proposta pedagògica a l'alumnat, la utilització de materials diversos i adaptats, la utilització de recursos propers a la societat que els envolta, l'exemplificació en l'aula de valors quotidians, el foment de la participació activa de l'alumnat, la resolució de problemes reals en els que s'aplica allò aprés, etc. Durant el curs, s'aniran establint les modificacions en la mateixa proposta pedagògica.

D'altra banda, els alumnes emplenaran a final de curs un qüestionari de caràcter anònim (el podem trobar més avall) per tal d'avaluar la pràctica docent, és a dir, el procés d'ensenyança-aprenentatge i detectar així les possibilitats de millora. Les qüestions estaran relacionades amb l'atenció rebuda, la metodologia utilitzada, la magnitud de treball en casa, la metodologia aplicada, l'atenció a la diversitat duta a terme, el clima a l'aula, la consecució dels objectius, etc. Per tal d'aconseguir açò cal establir una línia de comunicació fluida entre professorat i alumnat de manera que aquests puguin fer aportacions constructives sobre el procés d'ensenyament-aprenentatge de les matèries que imparteix el departament. Els aspectes de la pràctica docent que s'han destacat, entre d'altres, han de servir per a adaptar la proposta pedagògica a la realitat de l'aula i al plantejament de propostes de millora del procés.

I finalment, el professor, al llarg del curs podrà realitzar anotacions en les seues impresions i realitzar els ajustos necessaris per al curs lectiu següent. Aquestes anotacions podran estar referides als materials, l'extensió i la dificultat de les activitats i dels examens, etc.

Per dur a terme l'avaluació de la tasca docent es podria fer servir una graella com la següent:

DADES DE L'AVALUACIÓ					
Professor/a: _____	Materia: Economia 1er batxillerat				
INSTRUCCIONS					
Respon a les següents qüestions de l'1 al 5 de manera que 1 és molt desacord i 5 molt d'acord.					
PROPOSTA PEDAGÒGICA					
	1	2	3	4	5
La proposta pedagògica s'aplica en la pràctica i és un instrument orientador i de referència.					
La proposta pedagògica identifica objectius, continguts, criteris d'avaluació, competències clau i s'adapta a les característiques del grup.					
Existeix coherència entre el que s'ha programat i el desenvolupament de les classes.					
La distribució temporal és equilibrada.					
S'adequa a les necessitats de l'entorn i de l'alumnat.					

S'han tingut en compte els aprenentatges significatius.					
Té en compte els interessos i el nivell de desenvolupament de l'alumnat.					
Es fa un seguiment trimestral i una avaluació final de la proposta pedagògica.					
CONTINGUTS DE L'ASSIGNATURA					
	1	2	3	4	5
Els continguts han sigut interessants.					
Els continguts han sigut difícils.					
Els continguts contribueixen positivament a aconseguir les competències específiques de la matèria.					
El professor o professora ha introduït transversalitat en l'assignatura.					
S'adequa a les necessitats de l'entorn i de l'alumnat.					
S'han tingut en compte els aprenentatges significatius.					
Es té en compte la interdisciplinarietat en els continguts.					
METODOLOGIA					
	1	2	3	4	5
Les activitats i sessions han sigut amenes i divertides.					
Les activitats han sigut variades i interessants.					
Les activitats han sigut adequades per al nivell del curs.					
Les explicacions han sigut estructurades i clares.					
El professorat demostra sensibilitat amb la diversitat en els i les alumnes.					
El professor s'ha preocupat en tot moment per nosaltres, tant pels dubtes com pels problemes acadèmics que puguerem tenir.					
La càrrega de treball és excessiva.					
La metodologia fomenta la motivació de l'alumnat.					
Es fomenta la participació activa de l'alumne per tal d'implicar-lo en el propi procés d'aprenentatge.					
Els recursos són els adequats.					
S'utilitzen materials diversos pel que fa a suport i contingut.					
S'ha donat resposta a les diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge.					
Dóna resposta a diferent tipus d'interessos, necessitats i capacitats de l'alumnat.					
S'estableixen vies de comunicació entre professorat i famílies i altres professionals per afavorir l'aprenentatge de l'alumnat					
AVALUACIÓ					
	1	2	3	4	5
El professor o professora té en compte en l'avaluació tots els entregables, proves i projectes així com l'actitud, els kahoots, i el Trivial econòmic.					
L'avaluació ha sigut adequada quant a dificultat.					
Els criteris d'avaluació han sigut explicats de forma clara pel professor o professora.					
Els criteris de qualificació i d'avaluació s'han donat a conèixer a l'alumnat i a les famílies.					

Aquestes i altres idees ens durà a la reflexió sobre la pràctica docent, la seva eficàcia, el compliment de la proposta pedagògica, etc. així com poden sorgir propostes de millora que s'aniran introduïnt al desenvolupament de la matèria durant aquest i futurs cursos per tal de millorar el rendiment de l'alumnat i l'assoliment de les competències específiques.

7. Metodologia. Orientacions didàctiques

La **metodologia** són tot el conjunt de procediments utilitzats per adquirir les competències, assolir els objectius i complir amb els descriptors operatius.

Per la seua banda, la **línia pedagògica** del centre té com a principal objectiu recolzar el procés d'ensenyança i aprenentatge i constitueix el referent que orientarà les decisions i encaminaran a l'alumnat a l'èxit escolar, a proporcionar la millor atenció educativa i a vetlar per l'interés general.

L'article 6 del RD 243/2022 indica que les activitats del batxillerat afavoriran la capacitat de l'alumnat per aprendre per si mateix, per treballar en equip i per aplicar els mètodes d'investigació apropiats. També indica que les administracions promouran les mesures necessàries per a que en les diferents matèries es desenvolupen activitats que estimulen l'interés i l'hàbit de la lectura i la capacitat d'expressar-se correctament en públic.

També en el mateix article es diu que es prestarà especial atenció a l'alumnat amb necessitat específica de recolzament educatiu. Per això, s'establiran les alternatives organitzatives metodològiques i les mesures d'atenció a la diversitat per a facilitar l'accés al currículum d'aquest alumnat. Això ho inclourem en el següent punt.

a. Principis metodològics generals

La **metodologia general** es basa en combinar aspectes teòrics i pràctics amb la finalitat d'assolir i interioritzar les competències específiques. D'aquesta manera, la metodologia potencia l'aprenentatge per competències clau i descriptors operatius que es vorà sobre tot en tota la part pràctica a través de la participació activa en la societat ja siga en el context educatiu formal com en el no formal.

En la matèria *Economia* l'objectiu principal serà la reflexió sobre les distintes qüestions econòmiques que se li plantegen hui en dia a la societat. Cada unitat didàctica que està inclosa en esta proposta pedagògica es presentarà d'una forma oberta considerant que les diferents solucions als problemes que s'hi plantegen comporten una ideologia i es desenvolupa en un context històric determinat, tant si tractem assumptes d'economia general com si parlem de l'evolució i situació actual de l'empresa.

La forma més comuna de presentar els continguts és per mitjà de preguntes àmplies, amb la finalitat que es compreguen els continguts bàsics, acompanyats d'una explicació dels diferents apartats sobre els que es pot reflexionar i trobar solucions concretes. El criteri fonamental a seguir serà la participació activa dels alumnes. La flexibilitat serà un principi bàsic i seran clau els següents elements didàctics:

- Partir dels coneixements previs de l'alumne: a l'inici de curs es realitzarà una prova inicial per tal de veure el nivell i avaluar, així, si el seu progrés es realitza de manera adequada.
- Crear aprenentatges sòlids i relacionats amb la vida real: els coneixements permanixeran en els alumnes si són significatius, i per a això és important relacionar-ho amb la vida diària.
- Ajudar als alumnes a aprendre per si mateix.
- Metodologia activa: Motivació i justificació mitjançant la realització d'activitats relacionades amb el tema que mostren als alumnes, la necessitat de conèixer els continguts, les relacions entre les unitats didàctiques i l'ús pràctic dels coneixements assolits.
- Fomentar el desenvolupament integral de l'alumne.
- Introducció feta pel professor del tema a tractar.
- Lectura comprensiva del material aportat per a posterior debat i utilització pràctica.
- Fomentar el treball en equip.

- Fomentar la motivació i participació dels alumnes.
- Interdisciplinarietat: L'aprenentatge dels alumnes està més reforçat quan es relaciona amb altres matèries.
- Mostrar el caràcter transversal de l'assignatura.

b. Estratègies d'ensenyança i aprenentatge

En aquest punt, hem de tindre en consideració que s'afavorirà l'aprenentatge basat en la interacció a través del diàleg (debats), la contextualització en l'entorn més pròxim i el treball cooperatiu. Tot això, a partir d'estratègies d'exposició, d'investigació o indagació i d'observació que facen aplicable allò que s'ha après a la vida real. Alguns exemples d'**activitats** que es duran a terme en aquest curs són:

- Prova inicial
- Visualització de vídeos
- Resolució de problemes numèrics
- Anàlisi de gràfics
- Debats i anàlisi col·lectius de documents
- Resolució de qüestions
- Activitats amb aplicacions
- Creació de textos
- Pel·lícules
- Projectes d'investigació
- Excursions
- Mapes conceptuals
- Passa-Paraula econòmic
- Retroalimentació en Sòcrate
- Joc d'inversió amb diners virtuals
- Joc del trivial econòmic

c. Activitat d'ensenyança i aprenentatge

El desenvolupament de les activitats ha de ser l'adequat per a aconseguir les competències i interioritzar els sabers bàsics. Els tipus que utilitzarem seran els següents:

- Activitat d'introducció-motivació
- Activitats de desenvolupament que a més, es divideixen en:
  - Activitats de lectura
  - Activitats de descobriment dirigit
  - Activitats d'autoavaluació
  - Activitats d'investigació i aprenentatge col·laboratiu
  - Activitats de síntesi o consolidació
  - Activitats de reforç
  - Activitats d'ampliació

d. Activitats complementàries i extraescolars

Les **activitats complementàries** són curriculars, pel que es realitzen en horari escolar però es caracteritzen per desenvolupar-se en un lloc diferent a l'habitual o amb recursos diferents. Estes solen tindre un caràcter diferenciats de les pròpiament lectives. A més, tenen un caràcter lúdic, que inciten a l'aprenentatge de forma natural, que engloben valors, etc. En aquest curs es preveu:

- Fer a final de curs un concurs anomenat “Trivial econòmic” on es van enfrontant tot els alumnes de primer de batxillerat fins que només hi ha un guanyador. Es donarà una copa al guanyador i una medalla al subcampió.
- Fer un concurs d'inversió amb diners virtuals a través de l'aplicació eToro.

Quant a les **activitats extraescolars** es duen a terme fora de l'horari lectiu ja siga dins o fora del centre. Busquen la formació integral de l'alumnat en aspectes relacionats amb la cultura, l'ús del seu temps lliure o la seua preparació per a la inserció a la societat. No es realitzarà ninguna activitat extraescolar.

e. Organització, agrupament i recursos

Quant a l'**organització de la classe**, la seua distribució és de tipus convencional o en files on cada alumne té el seu pupitre per tal de facilitar l'aprenentatge dels alumnes, però es podrà modificar temporalment quan les situacions d'ensenyança i aprenentatge així ho aconsellen. Aquesta aula, Adam Smith, compta amb una pissarra, un ordinador, un tabló d'anuncis i un projector.

Quant a l'**agrupació dels alumnes** serà individual, en parelles, en xicotets grups o debats de tota la classe, depen de l'activitat.

I finalment, quant als recursos requerits seran:

- Notícies de premsa i materials similars.
- Apunts elaborats per la professora: Dossier de 1er de batxillerat.
- Vídeos o pel·lícules.
- Processadors de textos per a redactar, revisar ortografia, realitzar esquemes, etc.
- Taulell del “Trivial Econòmic”, fitxes i daus.
- Polsadors per a ser concursos en equip.
- Outlook, itaca i aules.
- Projector, pissarra, ordinador, impresora, llibreta, regla, calculadora, etc.

f. Activitats de reforç i aplicació

Les activitats com a accions ordenades que el professorat duu a terme per desenvolupar experiències d'aprenentatge, han de planificar-se tenint en compte els seus principis bàsics, per tal de respondre a tot l'alumnat.

La planificació de les activitats d'aula haurà de tenir en compte, doncs, la diversitat de l'alumnat dins l'aula a través de la diversificació dels tipus d'activitats d'ensenyament–aprenentatge que es fan servir habitualment. Haurà d'implicar el plantejament de tasques que puguen tindre diferents nivells

d'execució. També es procurarà programar seqüències d'activitats que suposen modificacions progressives en dificultat i requeriment d'autonomia de l'alumnat en la resolució de les tasques. Finalment, ha d'incloure, en cas de necessitat, activitats de reforç i d'ampliació que puguin ser utilitzades en moments i contextos diversos. La necessitat d'adequar-se a cada grup de manera específica requereix la planificació de mesures de reforç si l'avaluació i les adaptacions incorporades resulten insuficients per a determinats alumnes.

A cada unitat didàctica se'ls planteja a l'alumnat la realització d'alguna activitat d'especial grau de dificultat. La realització d'aquests exercicis tindrà un caràcter voluntari.

g. Transversalitat

En la nova llei no apareixen els elements transversals com a tal per això els introduïm dins de la metodologia, perquè considerem important la seua utilització. La **transversalitat** fa referència a l'existència de continguts, objectius i competències presents simultàniament en diferents àrees del currículum. Amb la LOMLOE desapareixen els elements transversals com a tal que teniem amb la LOMCE, no obstant, dins de la metodologia creem convenient parlar d'aquests:

- Comprensió lectora.
- Expressió oral i escrita.
- Comunicació audiovisual i TIC.
- Educació emocional i valors.
- Foment de la creativitat i de l'esperit científic.
- Educació per a la salut (incluida la sexual).

A continuació, es presenta un quadre amb tots els elements i les unitats de manera que aquells quadres que estan sombrejats significa que és una unitat on es tracta el caràcter transversal:

ET	UD1	UD2	UD3	UD4	UD5	UD6	UD7	UD8	UD9
ET1									
ET2									
ET3									
ET4									
ET5									
ET6									

h. Interdisciplinarietat

Segons dia John Maynard Keynes: “L'economista ha de tindre una rara combinació de dots. Ha de ser, d'alguna manera matemàtic, historiador, estadista i folòsof. Ha de dominar el llenguatge científic i expressar-se i fer-se entendre en el vulgar. Ha de ser simultàniament desinteressat i utilitari; tant fora de la realitat com un artista i a voltes tan apegat a la terra com un polític”. En aquest sentit, la nostra matèria es pot relacionar amb les següents assignatures:

- **Llengua valenciana:** En moltes activitats serà necessària la lectura i comprensió de textos i l'expressió escrita i oral d'opinions. Qualsevol article econòmic d'actualitat analitzat o debatut serà un exemple.
- **Matemàtiques:** Fonamental en la nostra matèria ja que els alumnes d'economia han de saber utilitzar la calculadora, resoldre problemes d'aritmètica i d'àlgebra, analitzar i realitzar gràfics, etc. Per exemple, l'anàlisi i representació de la Frontera de Possibilitats de Producció, el càlcul del cost d'oportunitat i del llindar de rendibilitat, etc.
- **Informàtica:** Cada volta són més els àmbits en els que s'utilitza la informàtica, incluit l'educatiu. És necessari que sàpiguen realitzar cerques en Internet, realitzar i entregar activitats a través del portal d'aules o d'outlook, utilitzar les fulles de càlcul i de text, dissenyar presentacions, etc.
- **Història:** Amb l'anàlisi dels cicles econòmics, l'estudi del consumisme i el capitalisme, la història dels diners i el comerç, etc.
- **Geografia:** És necessari conèixer geografia a nivell nacional i internacional per a l'estudi del mediambient, la globalització, la Unió Europea, la Unió Monetaria, etc.
- **Ètica:** Amb l'estudi de la RSC, el consum responsable, el desenvolupament sostenible, els ODS, les necessitats il·limitades, etc.

8. Mesures d'atenció per a la resposta educativa

En l'article 31 del Decret 108/2022 podem observar les mesures de resposta educativa per a la inclusió. D'acord amb l'article 25 del Real Decret 243/2022 correspon a les administracions educatives disposar de mitjans necessaris per a que l'alumnat que necessite una atenció diferent a la ordinària pugui aconseguir els objectius establerts per a l'etapa i adquirir les competències corresponents. L'atenció a aquest alumnat es regirà pels principis de normalització i inclusió.

Les administracions educatives fomentaran l'equitat i inclusió educativa, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació de l'alumnat amb discapacitat. Per això s'establiran les mesures de flexibilització i alternatives metodològiques d'accessibilitat i disseny universal que siguen necessàries per tal d'aconseguir que aquest alumnat pugui accedir a una educació de qualitat en igualtat d'oportunitats.

D'altra banda, en el Títol II de la LOMLOE, concretament en l'article 71 s'estableix que les administracions educatives disposaran dels mitjans necessaris per a que tot l'alumnat aconseguisca el màxim desenvolupament personal, intel·lectual, social i emocional, així com els objectius establerts amb caràcter general en la present llei. A més, s'estableix que correspon a les Administracions educatives assegurar els recursos necessaris per a l'alumnat que necessiten una atenció educativa diferent a la ordinària.

a. Mesures d'atenció a l'alumnat amb NESE i NCE

El primer punt a analitzar són els alumnes amb NESE i amb NCE. Els **alumnes amb NESE** són els alumnes amb discapacitat psíquica, discapacitat sensorial auditiva i visual, discapacitat motora, trastorn generalitzat del desenvolupament, trastorn de l'espectre autista, trastorn emocional greu, trastorn greu de conducta, trastorn greu de llenguatge oral, trastorn greu del llenguatge, trastorn per dèficit d'atenció amb o sense hiperactivitat, trastorn d'aprenentatge de lectura i escritura (com dislexia, afasia, etc.), alumnes amb altes capacitats intel·lectuals, alumnes amb un desfase curricular de dos o més anys per condicions greus de salut o relacionades amb aspectes socials, econòmics, culturals, geogràfics i ètnics, i alumnes d'incorporació tardia al sistema educatiu espanyol.

Per la seua banda, els **alumnes amb NCE** són els que tenen Necessitats de Compensació Educativa. Componen un dels diferents col·lectius d'alumnes que necessiten recolzament específic en la seua educació. Per això, és essencial que l'atenció a la diversitat forme part de la planificació del procés d'ensenyança-aprenentatge i resposta a aquestes necessitats en les aules. Entre aquests trobem els alumnes amb necessitats educatives especials, els alumnes amb trastorns per dèficit d'atenció i hiperactivitat (TDAH), migrants, etc.

Aquesta matèria es dona en el nivell post-obligatori, per tant, hi ha molt casos dels anteriors que no es preveuen en aquesta assignatura. No obstant això, el professor atindrà les necessitats específiques que apareguen en el procés d'ensenyament i aprenentatge d'una manera individualitzada.

En aquest curs tenim **una alumna** amb escoralització irregular per abandonaments educatius reiterats i períodes d'absentisme. Amb aquesta alumna es realitzaran les següents pautes:

- Permetre que se situe en les primeres fileres de l'aula, prop de la pissarra.
- Possibilitat d'utilitzar esquemes i reforços visuals i/o auditiu (resum de suport visual, presentació de les explicacions en Power Point o semblant, de manera que pugui utilitzar-la com a material d'estudi).
- Deixar-la eixir de la classe si s'angoixa molt.
- Preguntar-li abans d'eixir a la pissarra o d'exposar.
- Controlar molt rigurosament les seues faltes d'assistència.
- En els exàmens deixar-li un poc més de temps per fer la prova (com a màxim 25% addicional) que li permeta fer un esquema previ en les preguntes de desenvolupament i repassar la producció escrita al final de cada pregunta.
- Coordinació en serveis externs especialitzats: Unitat de Salut Mental Infantil i Juvenil (USMIA).
- Tutories personalitzades sempre que siga necessari.

En termes generals, la forma d'actuació en cas que tinguem alguns dels cassos anteriors serà la següent:

- Mesures d'atenció a alumnes amb altes capacitats intel·lectuals: No presenten problemes d'aprenentatge però és necessari motivar-los i ampliar els seus coneixements amb activitats d'ampliació i reunions per a motivar-los. Se'ls motivarà a llegir premsa econòmica nacional i internacional, debats en xicotet grup sobre xerrades de contingut econòmic en programes de televisió o ràdio, etc.
- Mesures d'atenció a alumnes amb un desfase curricular de dos o més anys per condicions greus de salut o relacionades amb aspectes socials, econòmics, culturals, geogràfics i ètnics: S'els deixarà un període d'adaptació al ritme de la classe, es flexibilitaran els terminis d'entrega i les proves escrites i es faran tutories quan siga necessari.
- Mesures d'atenció a alumnes procedents d'entorns desfavorits: Solen presentar problemes d'adaptació o absentisme escolar. En aquests casos, s'oferiran tutories personalitzades i es contactarà amb el Departament d'Orientació per tal que puguin ajudar-los de la manera més adequada.
- Mesures per a alumnes estrangers: Poden presentar certs problemes en l'idioma però no hi haurà molts casos donat la no obligatorietat d'aquest curs. No obstant, en cas que hi haja algun alumne es farà un seguiment més exhaustiu del llenguatge i se'ls donaran sinònims i definicions i sempre que ho necessiten es realitzaran tutories personals.
- Atenció a alumnes amb necessitats educatives especials: Es realitzaran tutories per a un seguiment més personalitzat. Les adaptacions podran ser significatives quan el desfase dels

cursos siguen més de dos basant-se en la modificació d'elements del currículum com objectius, continguts, criteris d'avaluació; o no significatives referint-se a la metodologia (entrega de materials i activitats alternatives per a que puguen aconseguir els mínims exigibles).

- **Mesures d'atenció a alumnes hospitalitzats o convallescent en el domicili:** Se li enviaran els materials vists en classe per correu electrònic i qualsevol dubte es resoldrà per telèfon, videoconferència o missatgeria instantània. Quan es reincorpore, se li permetrà un breu període d'adaptació al ritme de la classe (flexibilitat en els terminis d'entrega i proves escrites).
- **Mesures de recolzament a alumnes repetidors:** Això significa que presentaven problemes d'aprenentatge, per tant, es farà un seguiment més personalitzat, es valorarà molt positivament la seua assistència i la seua atenció i s'intentarà proposar ser "líders" en grups de treball per a motivar-los.

Per a finalitzar aquest punt, afegim la proposta del departament d'Orientació:

- Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió:

El Decret 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià, estableix com una de les línies generals d'actuació la gestió curricular. Els processos de planificació i desenvolupament curricular han de tindre present la diversitat de l'alumnat i complir amb una sèrie de requisits:

- Estimular la implicació de l'alumnat.
- Aplicar mitjans de presentació i expressió múltiples i diversos.
- Utilitzar metodologies actives que promoguen la interacció, col·laboració i cooperació entre l'alumnat.
- Incorporar processos i instruments participatius d'avaluació.
- Seleccionar i elaborar materials que complisquen amb els criteris d'igualtat, no discriminació i sostenibilitat, que tinguen en compte la perspectiva de gènere i, a més, que siguen accessibles.
- Donat que la practica totalitat de l'alumnat que cursarà aquestes matèries presenta necessitats de suport educatiu en diferents graus es fa imprescindible abordar les matèries des d'un enfocament inclusiu i universal que pugua donar resposta a totes les seues necessitats. Es per això que es proposa seguir en el disseny dels contextos i situacions els següents Principis del Disseny Universal d'Aprenentatge, Ronald Mace (1998).

Principi 1. Ús equitatiu: Els espais, activitats i materials han de ser accessibles i equitatius per a poder ser emprats per persones amb diferents capacitats i habilitats. Per a aplicar aquest principi cal:

- Proporcionar oportunitats d'ús idèntiques quan siga possible i si no ho és, que siguen equivalents en el seu ús.
- Evitar segregar i estigmatitzar. L'aula ha d'acollir a tots els seus estudiants i professorat i promoure el sentiment de pertinença evitant prejudicis i tenint altes expectatives cap a tots els nostres estudiants.
- Oferir privacitat i protecció a tots els seus usuaris.
- Proporcionar seguretat a tots els usuaris. L'aula ha de proporcionar un entorn segur on tots se senten benvinguts i protegits.
- Afavorir la implicació de l'alumnat en el seu propi aprenentatge.

Principi 2. Flexibilitat en l'ús: Aquest principi implica l'ús de múltiples maneres d'accés i expressió i afavorir el processament amb diferents nivells d'aprofundiment. Per a aplicar aquest principi hem de:

- Proporcionar diverses alternatives per a aconseguir les metes educatives. Per exemple, flexibilitzant el currículum mitjançant el disseny d'activitats multinivell o utilitzant diferents estratègies metodològiques.
- Adaptar-se al ritme i velocitat de l'alumnat.
- Presentar el material en diversos formats i amb diversos graus de complexitat.

- Oferir diverses vies per a accedir a la informació, per al processament i per a l'expressió del coneixement.
- Oferir múltiples opcions per a la col·laboració perquè les interaccions han de ser accessibles per a tot l'alumnat.
- Garantir suports per a facilitar l'aprenentatge.

Principi 3. Ús simple i intuïtiu: Aquest principi implica assegurar-nos que el nostre alumnat comprén el que ha de fer. Al·ludeix a la facilitat per a entendre la tasca, no a la complexitat d'aquesta. Per a aplicar aquest principi caldrà:

- Eliminar la complexitat que no siga necessària i els elements que poden provocar distracció durant el procés d'aprenentatge, sense que això supose simplificar la tasca.
- Garantir l'accessibilitat cognitiva
- Facilitar que l'alumnat sàpia quina és la informació important i quina la complementària o menys rellevant.
- Donar a conèixer amb claredat a tot l'alumnat els objectius, les tasques que es realitzaran, els terminis i els mètodes d'avaluació.
- Adaptar el disseny a diferents rangs de competència lingüística i diversitat cultural.
- Donar feedback immediat durant i després de completar la tasca

Principi 4. Informació perceptible: Aquest principi implica que la informació siga perceptible per a tot l'alumnat. Per a aplicar aquest principi serà necessari:

- Assegurar que les condicions ambientals permeten que els continguts siguen fàcilment perceptibles per tot el nostre alumnat.
- Garantir l'accessibilitat sensorial.
- Utilitzar les estratègies i els suports tècnics que siguen necessaris per a l'alumnat amb limitacions sensorials temporals o permanents.
- Utilitzar diferents modalitats (tàctil, auditiva, visual), estratègies i suports tècnics per a presentar la informació essencial.
- Assegurar la comunicació de manera accessible entre tots els membres de la comunitat educativa.
- Comprovar l'accessibilitat dels recur sos en línia segons els estàndards de la WCAG

Principi 5. Tolerància a l'error: Aquest principi implica que el professorat dinamitze estratègies encaminades a identificar i reconduir qualsevol situació problemàtica. Per a aplicar aquest principi cal:

- Oferir feedback regularment i oportunitats per a corregir errors.
- Avaluar els coneixements previs necessaris i ajustar el procés d'ensenyament per a minimitzar el fracàs en l'aprenentatge.
- Assegurar l'accessibilitat emocional per a evitar la frustració i indefensió apresada i crear un entorn d'aprenentatge segur on l'error forme part del procés d'aprenentatge.

Principi 6. Poc esforç físic: Aquest principi implica que els espais i activitats han de ser físicament accessibles. Per a aplicar aquest principi s'ha de:

- Garantir que les dificultats físiques no siguen un obstacle per a l'accés i elaboració de la informació, ni per a l'expressió de l'aprenentatge.
- Assegurar que els espais del centre i les activitats programades siguen accessibles físicament, és a dir, permetre que totes les persones arriben i romanguen i realitzen les activitats amb comoditat.
- Promoure que l'ús d'eines d'escriptura, tablets, teclats o qualsevol tecnologia s'adapte a les capacitats de pressió, pressió, rapidesa, etc. de cada usuari.

Principi 7. Dimensions que permeten un ús adequat: Aquest principi implica la realització d'adaptacions o adequacions necessàries per a adaptar-se a l'usuari, quan la resta de principis s'han aplicat i no han sigut suficients. Per a aplicar aquest principi hem de:

- Assegurar que l'extensió dels continguts permeti la seua comprensió i maneig.

- Revisar que els espais, tant físics com virtuals, i les eines permeten l'ús adequat per part de tots els membres de la comunitat educativa.
- Garantir que les adaptacions estiguen connectades amb la programació d'aula.

b. Mesures d'atenció a alumnes amb altres situacions especials

A més dels alumnes esmentats en l'apartat anterior hi ha uns altres que també s'han de tenir en compte però que apareix molt ben definit en la llei. L'article 32 del Decret 108/2022 estableix les mesures per a l'alumnat que compagina els estudis del batxillerat amb la condició de deportista d'alt nivell, d'alt rendiment o d'èlit, o amb la condició de personal tècnic, entrenador, arbitral o judge d'èlit de la Comunitat Valenciana. Per tal d'afavorir la compatibilitat de la seua activitat esportiva amb l'activitat acadèmica, aquest alumne es podrà convalidar la matèria optativa de primer curs del batxillerat amb la pràctica deportiva. A més, la matèria d'Educació Física de primer curs de batxillerat serà objecte de possible exenció per als esportistes d'alt nivell, alt rendiment o d'èlit.

De la mateixa manera, l'article 33 del Decret 108/2022 estableix les mesures per a l'alumnat que compagina els estudis de batxillerat i les ensenyances professionals de dansa. Per a afavorir la compatibilitat i la simultaneïtat dels estudis d'aquest alumnat pot sol·licitar la convalidació de la matèria optativa del batxillerat i pot sol·licitar la convalidació de determinades matèries de la modalitat d'arts. Així mateix, també pot sol·licitar l'exenció de la matèria d'Educació Física de primer de batxillerat.

Finalment, l'article 34 del Decret 108/2022, estableix les mesures per a l'alumnat que compagina els estudis del batxillerat i els ensenyaments professionals de música. Per tal d'afavorir la compatibilitat i la simultaneïtat dels estudis aquest alumnat podrà sol·licitar la convalidació de la matèria optativa de batxillerat i podrà sol·licitar la convalidació de la modalitat d'art.

c. Mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les TIC

Al nostre centre es treballa, des de l'etapa inicial de l'E.S.O., el bon ús de les TIC de manera transversal. Durant la setmana d'acollida del nou estudiantat, a les assignatures de projectes es treballa la seguretat i privacitat a Internet, recalcant la responsabilitat en l'ús del correu electrònic corporatiu del centre, la importància de tancar sessió o els perills de suplantar la identitat digital.

Des del Departament d'Economia també s'incentiva el bon ús de les tecnologies i els recursos en línia, amb diverses activitats proposades a l'entorn digital:

- Ús de l'aula virtual de l'assignatura.
- Ús dels portàtils del departament.
- Ús de la pissarra interactiva.
- Creació de treballs, presentacions, vídeos o podcasts, utilitzant processadors de textos, ferramentes d'edició de vídeos o ferramentes per crear pòsters en línia, com pot ser l'ús de l'aplicació Canva o l'eina de treball col.laboratiu Google Drive.
- Investigació a través de pàgines de prestigi.
- Realització d'activitats en línia.
- Accés a material audiovisual relacionat amb l'Economia: notícies, vídeos, presentacions, biografies d'economistes, etc.

Finalment, dins de les situacions d'aprenentatge plantejades, es poden proposar textos relacionats amb temes d'actualitat vinculats amb l'ús de les TIC, com el *clickbait*, l'abús de les pantalles, el ciberassetjament o el reconeixement de les *fake news*.

d. Mesures dirigides a la sensibilització, prevenció i erradicació de qualsevol tipus de violència i discriminació per raó de discapacitat, gènere, orientació i identitat sexual, ètnia o creences religioses

Amb la finalitat de contribuir al desenvolupament de la igualtat efectiva entre homes i dones i del rebuig del masclisme i la violència masclista, s'evitaran els continguts i els comportaments sexistes i estereotips, que suposen algun tipus de discriminació. A més, també es tindrà cura del llenguatge oral i escrit emprat, per tal d'evitar expressions sexistes i masclistes, apostant així per l'ús d'expressions inclusives del llenguatge (per exemple, procurarem utilitzar la paraula alumnat en lloc d'els alumnes).

A l'hora de dissenyar les activitats i seleccionar textos i imatges, es vigilarà que no hi haja desequilibris en la presència d'homes i dones o de persones de diferents cultures. També s'intentarà oferir una mostra representativa de textos d'escriptores i les imatges i textos no reproduiran situacions masclistes o de rols de gènere discriminatoris. A més, es tractarà amb normalitat la diversitat sexual i cultural, fomentant la tolerància i el respecte. Seguint aquesta línia, s'empraran textos que susciten reflexions escrites i/o debats orals sobre aquestes temàtiques, de la mateixa manera que també es podran realitzar treballs d'investigació, exposicions orals, exposicions digitals o murals que fomenten el respecte i el bon tracte.

Entre els objectius d'aquestes mesures estan:

- Desenvolupar l'autoestima i una concepció del propi cos com a expressió de la personalitat.
- Analitzar críticament la realitat i corregir prejudicis sexistes i les seues manifestacions en el llenguatge, la publicitat, els jocs, les professions, etc.
- Adquirir habilitats i recursos per a realitzar qualsevol tipus de tasques, domèstiques o no.
- Consolidar hàbits no discriminatoris.
- Aprendre a previndre i resoldre de manera pacífica i dialogada els conflictes de la vida personal, escolar, familiar i social.
- Adquirir els valors que sustenten la llibertat, la justícia, la igualtat, el pluralisme polític, la pau, la democràcia, el respecte vers els drets humans, el respecte a persones amb diversitat funcional i el rebuig de qualsevol tipus de violència (racisme, xenofòbia, homofòbia i qualsevol actitud intolerant i discriminatòria cap a les diferències).
- Treballar activitats, textos i tasques per a conscienciar a l'alumnat sobre el dret a l'educació de totes les persones, el respecte a la diversitat, el valor d'una convivència pacífica i harmònica, respectant els drets humans.
- Educar per a l'acció: les lliçons de pau, l'evocació de figures i el coneixement d'organismes compromesos amb la pau han de generar estats de consciència i conductes pràctiques.
- Desenvolupar el judici moral, atenció a la intenció, finalitat, mitjans i efectes dels nostres actes.
- Desenvolupar actitud de respecte cap a la resta.
- Fomentar el coneixement i la valoració de les diferents cultures.
- Conèixer i exercir les formes de participació cívica, el principi de legalitat i els drets i deures constitucionals.
- Exercitar el civisme, el respecte i la democràcia a l'aula.

9. Unitats de programació

Aquest és l'últim punt de la proposta pedagògica i està relacionat amb les situacions d'aprenentatge. Les **situacions d'aprenentatge** han de connectar-se amb els "principals reptes del segle XXI" i amb els objectius de l'etapa del batxillerat. La seua finalitat és promoure l'adquisició i desenvolupament de les competències necessàries per tal d'afrontar-los. La capacitat d'actuació de l'alumnat quan s'enfronten a una situació d'aprenentatge necessita mobilitzar tot tipus de sabers implicats en les competències específiques: conceptes, procediments, actituds i valors.

La matèria d'Economia contribueix a formar persones crítiques i responsables davant els problemes actuals relatius al mediambient, degradació del planeta, excés de consum, per tal de ser conscients de la importància de les seues accions i la seua repercussió negativa en el bé comú.

Per això, és necessari fer reflexionar a l'alumnat davant situacions d'inequitat i exclusió que generen un sentiment d'empatia i justícia social des d'una perspectiva col·lectiva, una resolució pacífica dels conflictes amb solucions creatives que tinguen com a premissa la cooperació, la confiança en el coneixement com un motor de desenvolupament, el compromís individual en l'àmbit local apostant per experiències personals que coneguisquen crear projectes col·lectius i la valoració de la diversitat cultural i personal que aposte per societats obertes i canviants. Alguns criteris que podem tenir en compte per tal de crear aquestes situacions d'aprenentatge són:

- Estar relacionades amb activitats de l'àmbit local i proper a l'alumnat que establisca relacions amb les ODS que incorporen els desafiaments globals als que ens enfrontem dia a dia, com per exemple la desigualtat, el medi ambient, l'ocupació, l'escassetat, la propietat intel·lectual, permetint descobrir el funcionament de l'economia i l'activitat empresarial.
- Aplicar aquestes situacions a experiències actuals que connecten amb l'entorn més proper de l'alumnat establint relacions amb aquells temes d'interés que aborden problemes actuals com la desigualtat, el desequilibri de rendes, medi ambient, pobresa, escassetat i d'aquesta forma puguen descobrir la realitat complexa i canviant per a desenvolupar més d'una competència, tenint en compte la interdisciplinarietat.
- Involucrar conceptes, procediments i actituds vinculats amb els sabers econòmics, la importància del desenvolupament econòmic, el respecte per el medi ambient, la responsabilitat social, l'anàlisi micro i macroeconòmic, la resposta a la desigualtat i el desequilibri de la renda amb polítiques econòmiques, entre altres sabers.
- Dissenyar situacions per tal d'incentivar a la reflexió, promoure la competència clau d'aprendre a aprendre, i desenvolupar un enfocament crític amb la finalitat de aconseguir un consum responsable, valorar la importància de portar una vida saludable per tal de reduir les externalitats negatives i els seus efectes en la salut pública i en els pressupostos del sector públic, pel que s'ha d'actuar amb responsabilitat.
- Potenciar el talent individual utilitzant ferramentes que possibiliten l'estímul de la creativitat, la participació activa de l'alumnat, per tal d'afrontar els problemes desde diferents perspectives segons la seua diversitat personal i cultural.
- Estimular el foment de la lectura i de l'escriptura a través de diferents fonts que permetin ser ciutadans crítics i respectuosos davant diferents arguments i opinions i que descobrisquen formats variats: enunciats verbals amb i sense il·lustracions de recolzament, enunciats amb incorporació de diferents fonts d'informació, i enunciats que exigeixen interpretar tables o gràfics.
- Permetre que siguen situacions tant individuals com grupals, incorporant un enfocament inclusiu, coeducatiu, donant visibilitat a la rellevància del paper de les dones en la ciència econòmica, i amb l'ús de tècniques de treball tant cooperatiu com col·laboratiu, a través d'activitats de diàleg, de debat, d'explicació de resultat de tasques i de reflexió que permetin connectar els continguts amb experiències i sentiments personals de l'alumnat que han tingut lloc en altres contextos, mobilitzant la capacitat d'argumentació mitjançant el llenguatge verbal i no verbal.

- Incloure l'acceptació i el maneig de la incertesa tractada des de l'aula i que dona resposta a qüestions que li servisquen per tal d'enfocar el seu futur de treball o estudis i inclús la possibilitat de, a partir d'una iniciativa dissenyada en l'aula, poder traslladar-les fora de la mateixa.
- Impulsar el bon ús de les noves tecnologies en l'aula, aprenent nous programes, aplicacions i ferramentes informàtiques per tal de fomentar l'alfabetització digital i audiovisual de l'alumnat i la ludificació en l'aula per tal d'incrementar la seua motivació, autonomia i el ventall de fonts econòmiques necessaries per al correcte anàlisi de la disciplina.

a. Organització i seqüenciació de les Unitats Didàctiques

En aquest punt anem a veure, en primer lloc, una taula amb la relació dels blocs de continguts amb les unitats didàctiques i en segon lloc, seqüenciarem les unitats en sessions, mesos i avaluacions.

TAULA I. ORGANITZACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES

BLOC	SUBBLOC	UNITAT DE PROGRAMACIÓ
Bloc 1. Les decisions econòmiques	Subbloc 1.1. Economia i escassetat	Unitat de programació 1: ECONOMIA: LA CIÈNCIA DE LES DECISIONS
	Subbloc 1.2. Sistemes econòmics	Unitat de programació 2: SISTEMES ECONÒMICS, ACTIVITAT PRODUCTIVA I DECISIONS
	Subbloc 1.3. Activitat productiva	
	Subbloc 1.4. Les decisions en economia i models econòmics	
Bloc 2. La realitat econòmica. Ferramentes per a entendre el món amb una visió microeconòmica.	Subbloc 2.1. El mercat	Unitat de programació 3: EL MERCAT
	Subbloc 2.2. Estructures de mercat	Unitat de programació 4: TIPUS I ERRADES DEL MERCAT
Bloc 3. La realitat econòmica. Ferramentes per a entendre el món amb una visió macroeconòmica.	Subbloc 3.1. Macroeconomia	Unitat de programació 5: LA MACROECONOMIA I EL MERCAT DE TREBALL
	Subbloc 3.2. Economia laboral	
	Subbloc 3.3. Desenvolupament econòmic i indicadors	Unitat de programació 6: CREIXEMENT ECONÒMIC I COMERÇ INTERNACIONAL

	Subbloc 3.4. Comerç internacional i els seus efectes	
Bloc 4. Les polítiques econòmiques	Subbloc 4.1. L'Estat i la política econòmica	Unitat de programació 7: L'ESTAT I LA POLÍTICA FISCAL
	Subbloc 4.2. Política fiscal	
	Subbloc 4.3. El sistema financer	Unitat de programació 8: ELS DINERS I LA POLÍTICA MONETARIA
	Subbloc 4.4. Política monetaria	
Bloc 5. Els reptes de l'economia actual. Fortaleses i debilitats de l'economia espanyola.	Subbloc 5.1. Integració econòmica	Unitat de programació 9: ELS REPTES DE L'ECONOMIA ACTUAL
	Subbloc 5.2. La revolució digital	
	Subbloc 5.3. Reptes de l'Estat de Benestar	
	Subbloc 5.4. Desenvolupament sostenible i ODS	

TAULA II: UNITATS PER SESSIONS, MESOS I AVALUACIÓ

UD	SESSIONS	MESOS	AVALUACIÓ
UD1	12	Septembre - Octubre	Primera
UD2	14	Octubre - Novembre	
UD3	10	Novembre	
UD4	16	Novembre - Desembre	Segona
UD5	10	Gener	
UD6	18	Gener- Febrer	
UD7	15	Febrer- Març	Tercera
UD8	20	Abril - Maig	

UD9	12	Maig - Juny	
Trivial Econòmic	5	Juny	

Les unitats de programació estan seqüenciades seguint els principis educatius ja mencionats i tenint en compte el caràcter flexible i obert de tota la programació, per tant és orientativa i susceptible de qualsevol variació per tal d'atendre les necessitats de l'alumnat o qualsevol situació imprevista que sorgisca a l'aula.

És necessari remarcar que les activitats complementàries i els concursos i jocs estan inclosos en l'activitat del moment seqüencial. És a dir, per exemple al finalitzar la prova escrita de la unitat 7 falten 3 dies per a pasqua i el que fem és jugar al joc dels polsadors. Aquests dies estan inclosos en la unitat 7. Per aquesta raó i també a causa de les proves escrites, els projectes i presentacions, es que algunes unitats són més llargues que d'altres.

b. Descripció de les unitats de programació

Aquest apartat estarà destinat a veure d'una manera més visual tot el vist fins ara. Per a tal fi, es desenvoluparà cada unitat de programació relacionant els sabers bàsics amb les competències clau, les competències específiques, els descriptors operatius i els criteris d'avaluació, i una volta relacionat, es disenyarà una situació d'aprenentatge adequada.

A més, també s'informarà en cada unitat de programació de la metodologia utilitzada, l'espai on es duren a terme les situacions d'aprenentatge, els recursos necessaris, la transversalitat, la interdisciplinarietat, les activitats de reforç i d'ampliació i, si hi ha, l'activitat complementària que es duu a terme.

UNITAT DE PROGRAMACIÓ 1: ECONOMIA: LA CIÈNCIA DE LES DECISIONS				
SABER BÀSIC	COMPETÈNCIA ESPECÍFICA	COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTOR OPERATIU	CRITERI D'AVALUACIÓ
L'economia, les necessitats, els béns i l'escassetat.	CE1	CCL STEM CPSAA CE	CCL2 STEM2 CPSAA4 i 5 CE1 i 2	CA1.1. CA1.4.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Comparació de les necessitats i l'escassetat en diferents països a través d'un article. 2. Classificació de les necessitats entre primàries i secundàries. 3. Classificació de tipus de béns i serveis. 4. Unió entre necessitats, béns, tipus de necessitats i la piràmide de Maslow. 5. ACTIVITATS A ENTREGAR: "La pobresa en Espanya" i "Escassetat de l'aigua". 				
El cost d'oportunitat i la frontera de possibilitats de producció	CE1	CCL STEM CPSAA CE	CCL2 STEM2 CPSAA4 i 5 CE1 i 2	CA1.2. CA1.4.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificació d'elecció i cost d'oportunitat. 2. Identificació del cost adicional i el benefici adicional. 				

<ol style="list-style-type: none"> 3. Classificació de conceptes de decisions. 4. Anàlisi de la frase de <i>Eisenhower</i> per tal d'entendre el C.O.. Debat. 5. Activitat grupal d'elecció per a anar a una illa deserta. 6. Identificació del cost d'oportunitat en diferents eleccions. 7. Activitats numèriques i gràfiques de la FPP i del C.O. 8. ACTIVITAT A ENTREGAR: "El dilema dels 16: estudiar o treballar?" 				
Les activitats econòmiques. Els agents econòmics. Flux circular de la renda.	CE3	CCL CPSAA CC CE	CCL2 i 3 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1 i 2	CA3.1.

SITUACIONS D'APRENENTATGE:

1. Identificació de les transaccions de diferents situacions dels agents econòmics.
2. Anàlisi del flux circular de la renda.
3. Identificació dels factors productius segons el negoci.
4. Classificació dels sectors econòmics.

ESPAI I RECURSOS	<p>Espai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aula Adam Smith <p>Recursos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Llibreta, bolígrafs, ordinador, projector, aula virtual i taulell del Trivial econòmic.
TRANSVERSALITAT	<ul style="list-style-type: none"> • ET1. Comprensió lectora. • ET2. Expressió oral i escrita. • ET3. Comunicació audiovisual i TIC. • ET4. Educació emocional i valors. • ET5. Foment de la creativitat i de l'esperit científic.
INTERDISCIPLINARIETAT	<ul style="list-style-type: none"> • Llengua valenciana • Matemàtiques • Informàtica • Geografia
ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES	<ul style="list-style-type: none"> • Trivial econòmic • Joc dels polsadors

UNITAT DE PROGRAMACIÓ 2: SISTEMES ECONÒMICS, ACTIVITAT PRODUCTIVA I DECISIONS

SABER BÀSIC	COMPETÈNCIA ESPECÍFICA	COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTOR OPERATIU	CRITERI D'AVALUACIÓ
L'organització econòmica i els sistemes econòmics. Valoració i comparació.	CE1	CCL STEM CPSAA CE	CCL2 STEM2 CPSAA4 i 5 CE1 i 2	CA1.3. CA1.4.

SITUACIONS D'APRENENTATGE:

1. Activitat en equips de cerca de països amb diferents sistemes econòmics i la seua situació econòmica. Debat.

2. ACTIVITAT A ENTREGAR: Redacció individual posicionant-vos a favor d'un sistema o d'un altre.				
La funció de producció: costos, ingressos i beneficis. Horitzó temporal i anàlisi marginal.	CE6	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL3 STEM2 CPSAA5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA1.2. CA6.1.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Classificació entre costos fixos i variables. 2. Activitats numèriques de càlcul de costos, ingressos i beneficis. També de càlcul del cost mitjà i el cost marginal i l'ingrés mitjà i l'ingrés marginal. Interpretació. 3. Representació gràfica dels costos i els ingressos. 4. Exercicis numèrics sobre costos, ingressos i beneficis d'una empresa. 5. Exercicis amb gràfics per tal d'entendre l'horitzó temporal, la llei de rendiments decreixents i l'anàlisi marginal. 6. ACTIVIDAD A ENTREGAR: "S'han de treballar menys hores en Espanya?" 				
Eficiència i productivitat.	CE6	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL3 STEM2 CPSAA5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA1.2. CA6.1.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Exercicis numèrics de la productivitat i l'eficiència. 				
Economia del comportament. Desviacions de la racionalitat econòmica.	CE6	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL3 STEM2 CPSAA5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA1.2. CA6.1.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Activitat grupal d'identificació del comportament de cada alumne davant de diferents situacions. Anàlisi de com prenen les decisions i com es veuen a sí mateixos. 2. ACTIVITAT A ENTREGAR: "La fàbula del pescador i l'industrial". 				
Economia positiva i normativa. Decisions econòmiques i ètiques.	CE6	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL3 STEM2 CPSAA5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA1.2. CA6.1.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Classificació de diferents frases en economia normativa o positiva. 2. ACTIVITAT A ENTREGAR: Article sobre l'escassetat de la mantega en França. Resposta a preguntes. 				
Mètodes per a l'anàlisi de la realitat econòmica: el mètode científic, la	CE6	CCL STEM CPSAA CC	CCL3 STEM2 CPSAA5 CC3 i 4	CA1.2. CA6.1.

modelització i el mètode experimental en economia.		CE	CE1, 2 i 3	
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> En relació amb l'explicació anterior, redacció sobre la importància de ser perseverant, tindre iniciativa i ser flexible en la presa de decisions. Anàlisi d'un acudit sobre els economistes per a entendre la modelització. ACTIVITAT A ENTREGAR: Bicicletes o pomes? 				
ESPAI I RECURSOS	Espai: <ul style="list-style-type: none"> Aula Adam Smith Recursos: <ul style="list-style-type: none"> Llibreta, bolígrafs, ordinador, projector, aula virtual i taulell del Trivial econòmic. 			
TRANSVERSALITAT	<ul style="list-style-type: none"> ET1. Comprensió lectora. ET2. Expressió oral i escrita. ET3. Comunicació audiovisual i TIC. ET4. Educació emocional i valors. ET5. Foment de la creativitat i de l'esperit científic. 			
INTERDISCIPLINARIETAT	<ul style="list-style-type: none"> Llengua valenciana Matemàtiques Informàtica Ètica 			
ACTIVITATS COMPLEMENTARIES	<ul style="list-style-type: none"> Trivial econòmic Joc dels polsadors 			

UNITAT DE PROGRAMACIÓ 3: EL MERCAT

SABER BÀSIC	COMPETÈNCIA ESPECÍFICA	COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTOR OPERATIU	CRITERI D'AVUACIÓ
Intercanvi i mercat. Funcionament del mercat.	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.1.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Anàlisi del funcionament del mercat i de la demanda i de l'oferta. Anàlisi gràfic del moviment de la demanda i l'oferta. Exercicis numèrics sobre la situació de mercat (excés de demanda, d'oferta o en equilibri). ACTIVITAT A ENTREGAR: "Tendència de consum i canvis en la demanda: El turisme de naturalesa en Espanya". 				
L'elasticitat	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.2.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				

<ol style="list-style-type: none"> Exercicis numèrics sobre l'elasticitat i classificació. Activitat de classificació de béns segons l'elasticitat de la seua demanda. ACTIVITAT A ENTREGAR: "La crisis del croissant". 	
ESPAI I RECURSOS	Espai: <ul style="list-style-type: none"> Aula Adam Smith Recursos: <ul style="list-style-type: none"> Llibreta, bolígrafs, ordinador, projector, aula virtual i taulell del Trivial econòmic.
TRANSVERSALITAT	<ul style="list-style-type: none"> ET1. Comprensió lectora. ET2. Expressió oral i escrita. ET3. Comunicació audiovisual i TIC. ET4. Educació emocional i valors. ET5. Foment de la creativitat i de l'esperit científic.
INTERDISCIPLINARIETAT	<ul style="list-style-type: none"> Llengua valenciana Matemàtiques Informàtica
ACTIVITATS COMPLEMENTARIES	<ul style="list-style-type: none"> Trivial econòmic Joc dels polsadors

UNITAT DE PROGRAMACIÓ 4: TIPUS I ERRADES DEL MERCAT				
SABER BÀSIC	COMPETÈNCIA ESPECÍFICA	COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTOR OPERATIU	CRITERI D'AVAUACIÓ
La competència perfecta. La competència imperfecta.	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.1.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Classificació de sectors per tipus de mercat. Vídeo explicatiu de la competència perfecta, la competència monopolística, l'oligopoli i el monopoli. Creació d'un quadre individual amb les principals característiques. Joc de pregunta – resposta dels diferents tipus de mercats ACTIVITAT A ENTREGAR: "Les operadores mòbils en Espanya". 				
Teoria de jocs. El dilema del prisioner.	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.1.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Joc per tal d'entendre el dilema del prisioner amb un exemple de copiar en un examen. Debat per tal de saber què faria cadascun d'ells i perquè. 				

Errors de mercat i intervenció del sector públic.	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.3. CA2.4.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Classificació de situacions reals que donen lloc a diferents errors de mercat i explicació de què pensen que fa l'Estat per a solucionar-les. 2. ACTIVITAT A ENTREGAR: L'externalitat creada per César. 				
Sensibilitat davant les externalitats que generen desigualtats.	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.3. CA2.4.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. ACTIVITAT A ENTREGAR: "L'abús de Google". 2. ACTIVITAT A ENTREGAR: La desigualtat de la renda a Espanya. 3. ACTIVITAT A ENTREGAR: La importància de l'IRPF. 				
ESPAI I RECURSOS	Espai: <ul style="list-style-type: none"> • Aula Adam Smith Recursos: <ul style="list-style-type: none"> • Llibreta, bolígrafs, ordinador, projector, aula virtual i taulell del Trivial econòmic. 			
TRANSVERSALITAT	<ul style="list-style-type: none"> • ET1. Comprensió lectora. • ET2. Expressió oral i escrita. • ET3. Comunicació audiovisual i TIC. • ET5. Foment de la creativitat i de l'esperit científic. 			
INTERDISCIPLINARIETAT	<ul style="list-style-type: none"> • Llengua valenciana • Matemàtiques • Informàtica • Ètica 			
ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES	<ul style="list-style-type: none"> • Trivial econòmic • Joc dels polsadors 			

UNITAT DE PROGRAMACIÓ 5: LA MACROECONOMIA I EL MERCAT DE TREBALL

SABER BÀSIC	COMPETÈNCIA ESPECÍFICA	COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTOR OPERATIU	CRITERI D'AVUACIÓ
La macroeconomia	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.1.

SITUACIONS D'APRESENTATGE:

1. Classificació de situacions entre microeconomia i macroeconomia.
2. Classificació d'opcions per saber si formarien part del PIB o no.
3. Càlcul del PIB amb els diferents mètodes.

La demanda agregada, l'oferta agregada i el seu funcionament.	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.1.
---	-----	----------------------------------	---	--------

SITUACIONS D'APRESENTATGE:

1. Exercicis gràfics per tal de veure com es mou la corba de la demanda agregada.
2. Exercicis gràfics per tal de veure com es mou la corba de l'oferta agregada.
3. Exercicis numèrics sobre l'equilibri macroeconòmic.

Economia laboral. El funcionament dels mercats de treball.	CE3 CE6	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA3.2. CA6.2.
--	------------	----------------------------------	--	------------------

SITUACIONS D'APRESENTATGE:

1. Activitat numèrica i gràfica per a entendre les similituds amb el mercat de béns.
2. ACTIVITAT A ENTREGAR: "Si pagues cacauets, contractes micos".
3. ACTIVITAT A ENTREGAR: "Treballadors i productivitat".

Tipus de desocupació i les seues conseqüències. Polítiques d'ocupació.	CE3	CCL CPSAA CC CE	CCL2 i 3 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1 i 2	CA3.2.
--	-----	--------------------------	--	--------

SITUACIONS D'APRESENTATGE:

1. Classificació de les situacions de desocupació i anàlisi de les conseqüències de cadascuna.
2. Càlcul de les diferents taxes: d'ocupació, d'activitat i de desocupació.
3. Activitat individual per a la cerca de les diferents polítiques d'ocupació que planteja l'Estat (actives i passives).
4. ACTIVITAT A ENTREGAR: "Atur, precarietat i salut".

La segmentació i les tendències de mercat de treball.	CE3	CCL CPSAA CC CE	CCL2 i 3 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1 i 2	CA3.2.
---	-----	--------------------------	--	--------

SITUACIONS D'APRESENTATGE:

1. Cerca informació sobre els treballs futurs amb més eixida i els més obsolets.
2. ACTIVITAT A ENTREGAR: "El salari mínim d'Espanya en 2021".

La bretxa salarial: Una perspectiva de gènere.	CE3	CCL CPSAA CC CE	CCL2 i 3 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1 i 2	CA3.2.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> ACTIVITAT A ENTREGAR: Article sobre la bretxa salarial en el passat i en el present. Resposta a preguntes. ACTIVITAT A ENTREGAR: Article sobre la pujada de sous en els últims anys han sigut per a dones. Resposta a preguntes. 				
ESPAI I RECURSOS	Espai: <ul style="list-style-type: none"> Aula Adam Smith Recursos: <ul style="list-style-type: none"> Llibreta, bolígrafs, ordinador, projector, aula virtual i taulell del Trivial econòmic. 			
TRANSVERSALITAT	<ul style="list-style-type: none"> ET1. Comprensió lectora. ET2. Expressió oral i escrita. ET3. Comunicació audiovisual i TIC. ET4. Educació emocional i valors. ET5. Foment de la creativitat i de l'esperit científic. ET6. Educació per a la salut (incluida la sexual). 			
INTERDISCIPLINARIETAT	<ul style="list-style-type: none"> Llengua valenciana Matemàtiques Informàtica Història Ètica 			
ACTIVITATS COMPLEMENTARIES	<ul style="list-style-type: none"> Trivial econòmic Joc dels polsadors 			

UNITAT DE PROGRAMACIÓ 6: CREIXEMENT ECONÒMIC I COMERÇ INTERNACIONAL

SABER BÀSIC	COMPETÈNCIA ESPECÍFICA	COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTOR OPERATIU	CRITERI D'AVUACIÓ
Creixement econòmic i desenvolupament: Els factors de creixement.	CE3	CCL CPSAA CC CE	CCL2 i 3 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1 i 2	CA3.3.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Anàlisi del gràfic dels últims anys de cadascuna de les variables macroeconòmiques: PIB, IPC, tipus d'interés i les diferents taxes. Debat de la relació de la situació econòmica amb les variables. Càlcul d'indicadors com PIB, PNB, Renta nacional i Renta Personal Disponible. Càlcul per diferenciar el PIB real del PIB nominal. 				
La distribució de la renda. Indicadors del desenvolupament social. Benestar i qualitat de vida.	CE1 CE2 CE3 CE6	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1 i 2	CA1.3. CA1.4. CA2.4. CA3.3. CA6.3.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				

<ol style="list-style-type: none"> 1. Cerca dels diferents tipus de benestar que existeixen. Debat sobre quin és el més important per a cadascú. 2. ACTIVITAT A ENTREGAR: “L’índex del planeta feliç”. 				
Contribució de la societat al desenvolupament econòmic sostenible i ètic.	CE3	CCL CPSAA CC CE	CCL2 i 3 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1 i 2	CA3.3.
SITUACIONS D’APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. ACTIVITAT A ENTREGAR: “El problema de la productivitat a Espanya”. 2. ACTIVITAT A ENTREGAR: “Ens mengem el planeta”. 				
El comerç internacional i els processos d’integració econòmica. La Unió Europea.	CE1 CE6	CCL STEM CPSAA CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA1.2. CA1.4. CA6.4.
SITUACIONS D’APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Activitats individuals sobre exemple per a entendre l’advantatge comparatiu. 2. Vídeo explicatiu de diferents unions aduaneres. 3. ACTIVITAT A ENTREGAR: “Les importacions i les exportacions en Espanya”. 				
Funcionament del comerç internacional i els seus efectes econòmics socials. Proteccionisme vs lliure comerç.	CE1 CE6	CCL STEM CPSAA CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA1.2. CA1.4. CA6.4.
SITUACIONS D’APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Concurs de debat uns a favor del proteccionisme i els altres a favor del lliure comerç. Valoració dels arguments. 2. Classificació de les mesures arancelaries. 3. Activitats sobre la balança de pagament. 4. ACTIVITAT A ENTREGAR: “La guerra comercial d’U.S.A.”. 				
ESPAI I RECURSOS	Espai: <ul style="list-style-type: none"> • Aula Adam Smith Recursos: <ul style="list-style-type: none"> • Llibreta, bolígrafs, ordinador, projector, aula virtual i taulell del Trivial econòmic. 			
TRANSVERSALITAT	<ul style="list-style-type: none"> • ET1. Comprensió lectora. • ET2. Expressió oral i escrita. • ET3. Comunicació audiovisual i TIC. • ET4. Educació emocional i valors. 			

	<ul style="list-style-type: none"> • ET5. Foment de la creativitat i de l'esperit científic. • ET6. Educació per a la salut (incluida la sexual).
INTERDISCIPLINARIETAT	<ul style="list-style-type: none"> • Llengua valenciana • Matemàtiques • Informàtica • Història • Geografia • Ètica
ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES	<ul style="list-style-type: none"> • Trivial Econòmic. • Joc dels polsadors

UNITAT DE PROGRAMACIÓ 7: L'ESTAT I LA POLÍTICA FISCAL

SABER BÀSIC	COMPETÈNCIA ESPECÍFICA	COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTOR OPERATIU	CRITERI D'AVALUACIÓ
La política econòmica i els seus efectes. La intervenció de l'Estat i la seua justificació.	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.3.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Anàlisi del funcionament de l'economia amb la "mà invisible" d'Adam Smith per a interioritzar la necessitat de la intervenció de l'Estat. 2. Classificació de diferents actuacions en les diferents polítiques econòmiques. 				
Política fiscal. El principi de solidaritat i els impostos.	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.4.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Classificació de les actuacions de l'Estat. 2. Classificació dels tributs. 3. Diferenciació i càlcul dels diferents impostos. 4. Debat sobre la solidaritat i la redistribució de la renda. 5. ACTIVITAT A ENTREGAR: "Paguem molts impostos?" 				
El dèficit públic, el deute públic i els seus efectes.	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.4.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Classificació de partides d'ingresos i gastos. 				

<ol style="list-style-type: none"> 2. Debat sobre la problemàtica del dèficit públic i el deute públic. 3. Càlcul del saldo pressupuestari. 4. Anàlisi del gràfic per a veure l'evolució dels dos. 				
L'Estat de Benestar i la seua financiació. Contribució de la ciutadania al sosteniment de l'Estat de Benestar.	CE2 CE6	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA2.4. CA6.3.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Debat sobre el concepte de l'Estat de Benestar. 2. Vídeo explicatiu de la financiació de l'Estat de Benestar i comentari sobre el vídeo. 				
L'economia sumergida i la pèrdua d'ingresos de l'Estat.	CE3	CCL CPSAA CC CE	CCL2 i 3 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1 i 2	CA3.2. CA3.3.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vídeo sobre Messi quan va defraudar a Hisenda. Anàlisi de les seues conseqüències a nivell Estatal i debat a favor o en contra. 2. Debat a favor o en contra de que una persona treballadora i humil pot no declarar l'IVA per exemple d'una reparació d'un cotxe al taller. 3. ACTIVITAT A ENTREGAR: "El sou de Messi". 				
ESPAI I RECURSOS	Espai: <ul style="list-style-type: none"> • Aula Adam Smith Recursos: <ul style="list-style-type: none"> • Llibreta, bolígrafs, ordinador, projector, aula virtual i taulell del Trivial econòmic. 			
TRANSVERSALITAT	<ul style="list-style-type: none"> • ET1. Comprensió lectora. • ET2. Expressió oral i escrita. • ET3. Comunicació audiovisual i TIC. • ET4. Educació emocional i valors. • ET5. Foment de la creativitat i de l'esperit científic. 			
INTERDISCIPLINARIETAT	<ul style="list-style-type: none"> • Llengua valenciana • Matemàtiques • Informàtica • Ètica 			
ACTIVITATS COMPLEMENTARIES	<ul style="list-style-type: none"> • Trivial econòmic • Joc dels polsadors 			

UNITAT DE PROGRAMACIÓ 8: ELS DINERS I LA POLÍTICA MONETÀRIA				
SABER BÀSIC	COMPETÈNCIA ESPECÍFICA	COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTOR OPERATIU	CRITERI D'AVALUACIÓ
Els diners: Funcionament, tipologia i el seu procés de creació.	CE4	CCL CD CPSAA CE	CCL2 i 3 CD4 CPSAA1.2., 4 i 5 CE1 i 2	CA4.1.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Anàlisi històric dels diners. ACTIVITAT A ENTREGAR: "Fumar tabac mai ha sigut una bona idea". 				
El sistema financer: funcionament i efectes.	CE4	CCL CD CPSAA CE	CCL2 i 3 CD4 CPSAA1.2., 4 i 5 CE1 i 2	CA4.1.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Vídeo explicatiu de la creació de diners i el funcionament del sistema financer. Càlcul de la creació de diners en el sistema financer. Multiplicador monetari. 				
Planificació i gestió de les decisions financeres: la inversió, el consum i l'estalvi.	CE4	CCL CD CPSAA CE	CCL2 i 3 CD4 CPSAA1.2., 4 i 5 CE1 i 2	CA4.2.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Anàlisi de diferents situacions per veure com se veuen afectats els plans de consum i d'estalvi. Debat: ¿Funciona sempre així? Problemàtica que els agents econòmics estalvien més o menys. Anàlisi i càlcul del multiplicador de la inversió. ACTIVITAT A ENTREGAR: "L'estalvi dels espanyols en la pandèmia del 2020 i 2021". 				
Funcionament dels productes financers com préstecs, hipoteques i els seus substituïts. Les assegurances.	CE4	CCL CD CPSAA CE	CCL2 i 3 CD4 CPSAA1.2., 4 i 5 CE1 i 2	CA4.3.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Investigació real de les hipoteques de casa, interessos, préstecs, assegurances i posada en comú de la informació. 				
Evolució del panorama financer: La cadena de blocs o <i>blockchain</i> , les criptomonedes i la ciberseguretat.	CE4	CCL CD CPSAA CE	CCL2 i 3 CD4 CPSAA1.2., 4 i 5 CE1 i 2	CA4.3.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				

<ol style="list-style-type: none"> Anàlisi de diferents gràfics i pàgines web on es pot veure l'evolució i volatilitat de les accions i criptomonedes. Concurs en la classe amb diners virtuals i l'aplicació eToro. 				
La política monetària i l'estabilitat de preus.	CE4 CE6	CCL STEM CD CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CD4 CPSAA1.2., 4 i 5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA4.3. CA6.5.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Classificació de les actuacions del Banc Central Europeu. Anàlisi dels efectes de cada actuació del BCE en el mercat monetari. Influència en la inflació, creixement econòmic i benestar. ACTIVITAT A ENTREGAR: Efectes que tindria cada tipus de política monetària sobre les variables macroeconòmiques en aquest moment. Quin triaríeu? 				
Funcionament del mercat monetari.	CE4 CE6	CCL STEM CD CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CD4 CPSAA1.2., 4 i 5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA4.3. CA6.5.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Anàlisi gràfic del moviment de les corbes d'oferta i demanda de divises. Càlcul del tipus de canvi. Interpretació de l'apreciació i depreciació de les divises. 				
La inflació: teories explicatives.	CE4 CE6	CCL STEM CD CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CD4 CPSAA1.2., 4 i 5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA4.2. CA6.5.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Comentari sobre el concepte d'inflació. Anàlisi de les diferents teories explicatives de la inflació. Debat sobre la situació actual. Anàlisi gràfic sobre l'evolució de la inflació en diferents anys. Càlcul del creixement de la inflació. 				
Efecte de les polítiques monetàries sobre la inflació, el creixement i el benestar.	CE4 CE6	CCL STEM CD CPSAA CC	CCL2 i 3 STEM2 CD4 CPSAA1.2., 4 i 5 CC3 i 4	CA4.3. CA6.5.

		CE	CE1, 2 i 3	
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Anàlisi gràfic de les decisions de la política monetaria en la inflació, en el creixement i així, en el benestar. DEBAT: Quina decisió de política monetaria triarieu en la situació actual i perquè? ACTIVITAT A ENTREGAR: “Mesures poc convencionals del BCE per a temps poc convencionals”. 				
El euro i la Unió Monetaria	CE4	CCL CD CPSAA CE	CCL2 i 3 CD4 CPSAA1.2., 4 i 5 CE1 i 2	CA4.3.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
<ol style="list-style-type: none"> Anàlisi del mapa per diferenciar la Unió Europea de la Unió Monetaria. ACTIVITAT A ENTREGAR: “El dia que Espanya va demanar un rescat”. 				
ESPai I RECURSOS	Espai: <ul style="list-style-type: none"> Aula Adam Smith Recursos: <ul style="list-style-type: none"> Llibreta, bolígrafs, ordinador, projector, aula virtual i taulell del Trivial econòmic. 			
TRANSVERSALITAT	<ul style="list-style-type: none"> ET1. Comprensió lectora. ET2. Expressió oral i escrita. ET3. Comunicació audiovisual i TIC. ET5. Foment de la creativitat i de l'esperit científic. 			
INTERDISCIPLINARIETAT	<ul style="list-style-type: none"> Llengua valenciana Matemàtiques Informàtica Història Geografia Ètica 			
ACTIVITATS COMPLEMENTARIES	<ul style="list-style-type: none"> Trivial econòmic Joc dels polsadors 			

UNITAT DE PROGRAMACIÓ 9: REPTES DE L'ECONOMIA ACTUAL				
SABER BÀSIC	COMPETÈNCIA ESPECÍFICA	COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTOR OPERATIU	CRITERI D'AVALUACIÓ
La globalització: Factors explicatius, oportunitats i riscos.	CE5	CCL STEM CD CPSAA CE	CCL2 i 3 STEM 4 CD5 CPSAA1.2., 4 i 5 CE1	CA5.3.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
1. PROJECTE D'INVESTIGACIÓ GRUP 1: Cerca d'informació, resolució d'exercicis, elaboració d'un projecte sobre aquests aspectes i exposició davant la classe. Utilització de soports digitals com Prezi, Power Point, etc.				
La convergència econòmica entre països i la reducció de les desigualtats.	CE5	CCL STEM CD CPSAA CE	CCL2 i 3 STEM 4 CD5 CPSAA1.2., 4 i 5 CE1	CA5.3.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
2. PROJECTE D'INVESTIGACIÓ GRUP 1: Cerca d'informació, resolució d'exercicis, elaboració d'un projecte sobre aquests aspectes i exposició davant la classe. Utilització de soports digitals com Prezi, Power Point, etc.				
La revolució digital i la intel·ligència artificial: L'Internet de les coses. La indústria 4.0.	CE5	CCL STEM CD CPSAA CE	CCL2 i 3 STEM 4 CD5 CPSAA1.2., 4 i 5 CE1	CA5.2.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
1. PROJECTE D'INVESTIGACIÓ GRUP 2: Cerca d'informació, resolució d'exercicis, elaboració d'un projecte sobre aquests aspectes i exposició davant la classe. Utilització de soports digitals com Prezi, Power Point, etc.				
L'impacte de la revolució digital sobre l'ocupació i la distribució de la renda.	CE5	CCL STEM CD CPSAA CE	CCL2 i 3 STEM 4 CD5 CPSAA1.2., 4 i 5 CE1	CA5.2.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
1. PROJECTE D'INVESTIGACIÓ GRUP 2: Cerca d'informació, resolució d'exercicis, elaboració d'un projecte sobre aquests aspectes i exposició davant la classe. Utilització de soports digitals com Prezi, Power Point, etc.				
Visions alternatives a l'economia tradicional: l'economia col.laborativa.	CE5	CCL STEM CD CPSAA CE	CCL2 i 3 STEM 4 CD5 CPSAA1.2., 4 i 5 CE1	CA5.2.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				

1. PROJECTE D'INVESTIGACIÓ GRUP 2: Cerca d'informació, resolució d'exercicis, elaboració d'un projecte sobre aquests aspectes i exposició davant la classe. Utilització de soports digitals com Prezi, Power Point, etc.				
El futur de l'Estat de Benestar i la seua relació amb la democràcia.	CE2 CE3	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1 i 2	CA2.4. CA3.3.
SITUACIONS D'APRENENTATGE				
1. PROJECTE D'INVESTIGACIÓ GRUP 3: Cerca d'informació, resolució d'exercicis, elaboració d'un projecte sobre aquests aspectes i exposició davant la classe. Utilització de soports digitals com Prezi, Power Point, etc.				
Els fluxos migratoris i les seues implicacions socioeconòmiques.	CE3	CCL CPSAA CC CE	CCL2 i 3 CPSAA4 i 5 CC3 i 4 CE1 i 2	CA3.3.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
1. PROJECTE D'INVESTIGACIÓ GRUP 3: Cerca d'informació, resolució d'exercicis, elaboració d'un projecte sobre aquests aspectes i exposició davant la classe. Utilització de soports digitals com Prezi, Power Point, etc.				
La sostenibilitat ambiental, economia ecològica i l'economia circular.	CE3 CE5	CCL STEM CD CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM 4 CD5 CPSAA1.2., 4 i 5 CC3 i 4 CE1 i 2	CA3.3. CA5.1.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
1. PROJECTE D'INVESTIGACIÓ GRUP 4: Cerca d'informació, resolució d'exercicis, elaboració d'un projecte sobre aquests aspectes i exposició davant la classe. Utilització de soports digitals com Prezi, Power Point, etc.				
Teories sobre el decreixement econòmic.	CE2	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL2 i 3 STEM2 CPSAA4 CC3 CE1 i 2	CA2.4.
SITUACIONS D'APRENENTATGE:				
1. PROJECTE D'INVESTIGACIÓ GRUP 4: Cerca d'informació, resolució d'exercicis, elaboració d'un projecte sobre aquests aspectes i exposició davant la classe. Utilització de soports digitals com Prezi, Power Point, etc.				
Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i els reptes econòmics actuals.	CE4 CE5	CCL STEM CD CPSAA	CCL2 i 3 STEM4 CD4 i 5 CPSAA1.2., 4 i 5	CA4.3. CA5.1.

		CE	CE1 i 2	
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
1. PROJECTE D'INVESTIGACIÓ GRUP 4: Cerca d'informació, resolució d'exercicis, elaboració d'un projecte sobre aquests aspectes i exposició davant la classe. Utilització de soports digitals com Prezi, Power Point, etc.				
Tolerància davant de diferents opinions i perspectives relacionades amb les solucions dels problemes econòmics.	CE6	CCL STEM CPSAA CC CE	CCL3 STEM2 CPSAA5 CC3 i 4 CE1, 2 i 3	CA4.3. CA5.1.
SITUACIONS D'APRENTATGE:				
1. PROJECTE D'INVESTIGACIÓ GRUP 4: Cerca d'informació, resolució d'exercicis, elaboració d'un projecte sobre aquests aspectes i exposició davant la classe. Utilització de soports digitals com Prezi, Power Point, etc.				
ESPAI I RECURSOS	Espai: <ul style="list-style-type: none"> Aula Adam Smith Recursos: <ul style="list-style-type: none"> Llibreta, bolígrafs, ordinador, projector, aula virtual i taulell del Trivial econòmic. 			
TRANSVERSALITAT	<ul style="list-style-type: none"> ET1. Comprensió lectora. ET2. Expressió oral i escrita. ET3. Comunicació audiovisual i TIC. ET4. Educació emocional i valors. ET5. Foment de la creativitat i de l'esperit científic. ET6. Educació per a la salut (incluida la sexual). 			
INTERDISCIPLINARIETAT	<ul style="list-style-type: none"> Llengua valenciana Matemàtiques Informàtica Història Geografia Ètica 			
ACTIVITATS COMPLEMENTARIES	<ul style="list-style-type: none"> Trivial econòmic 			